

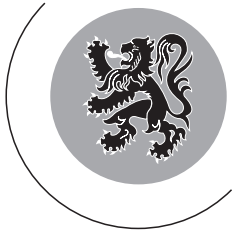
Beleidsnota 2019-2024

Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering

ingediend door Bart Somers,

viceminister-president van de Vlaamse Regering,

Vlaams minister van Samenleven en Binnenlands Bestuur

Vlaams
Parlement

ingediend op **141** (2019-2020) – Nr. 1
8 november 2019 (2019-2020)

Beleidsnota

ingediend door Bart Somers,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Samenleven en Binnenlands Bestuur

**Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering
2019-2024**

INHOUDSTAFEL

I.	Inleiding	4
II.	Managementsamenvatting	6
III.	Omgevingsanalyse	8
IV.	Strategische en operationele doelstellingen	16
1.	Strategische doelstelling 'Samenleven': We werken aan een gedeelde en inclusieve samenleving waaraan elke burger actief bijdraagt	16
OD 1.1.	Vlaanderen versterkt de sociale samenhang door netwerken te stimuleren die het sociaal weefsel vormen	16
OD 1.2	We zorgen voor een evenredige participatie van burgers op domeinen zoals onderwijs, arbeidsmarkt, wonen, enz.	18
OD 1.3	We bestrijden alle vormen van discriminatie en racisme.....	19
OD 1.4	We stimuleren ieders identiteitsontwikkeling vanuit de gedeelde sokkel van verlichtingswaarden	20
2.	Strategische doelstelling 'Inburgering': Met ons inburgeringsbeleid bieden we nieuwkomers kansen en nodigen we hen uit om een actieve bijdrage te leveren aan onze samenleving.	22
OD 2.1	We maken het inburgeringsbeleid slagkrachtiger.....	22
OD 2.2	We versterken de taalverwerving van het Nederlands.....	23
OD 2.3	We versterken het inzicht in onze Vlaamse samenleving, haar werking en haar geschiedenis	23
OD 2.4	We versterken de economische zelfredzaamheid	24
OD 2.5	We zetten in op participatie en netwerk	24
3.	Strategische doelstelling 'Gelijke Kansen': We werken de maatschappelijke drempels weg die individuen weerhouden van volwaardige participatie	26
OD 3.1	We bevorderen de evenwichtige participatie van mannen en vrouwen aan de verschillende domeinen van de samenleving	27
OD 3.2	We bestrijden alle vormen van gendergerelateerd geweld en grensoverschrijdend gedrag	27
OD 3.3	We bestrijden de structurele barrières die het welbevinden van LGBTQI+ personen belemmeren	28
OD 3.4	We realiseren de inclusie (volwaardige maatschappelijke participatie) van mensen met een handicap	28
OD 3.5	We maken van Vlaanderen een integraal toegankelijke regio	29
4.	Strategische doelstelling: Het gelijkekansen-, integratie- en inburgeringsbeleid is afgestemd, onderbouwd en gedragen	30
OD 4.1.	We optimaliseren de coördinatie over het horizontale gelijkekansen- en integratiebeleid	30
OD 4.2	We versterken de beleidsuitvoerende actoren in hun opdracht.....	30
OD 4.3	We ondersteunen lokale besturen als regisseur omdat samenleven in diversiteit in de eerste plaats lokaal gebeurt.....	31
OD 4.4	We geven het beleid vorm in een sterk en daadkrachtig partnerschap met het middenveld	32
OD 4.5	We werken aan een wetenschappelijk onderbouwd beleid	32

4.6 OD We werken actief mee op internationaal niveau en leren van buitenlandse goede praktijken.....	33
V. Lijst met afkortingen	34
VI. Regelgevingsagenda	35
1. Nieuwe en belangrijke wijzigingen van Vlaamse decreten ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord	35
2. Decreetsevaluaties ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord	35

I. INLEIDING

Vlaanderen verkleurt niet, het is gekleurd. De afgelopen 50 jaar groeiden onze steden en gemeenten niet alleen via stijgende geboortecijfers, maar ook via migratie. Niet vanuit 1 land of regio, maar vanuit de hele wereld. Het zorgt voor de veelkleurige samenleving die het leven in onze steden en gemeenten veranderd heeft. Het brengt de wereld dichterbij en zet onze denkbeelden in beweging. Maar rimpelloos passeert zo'n evolutie natuurlijk niet.

'Succesvol beleid is selectief aan de voordeur, ondersteunend in de hal en inclusief in de living', luidt het credo. Vlaanderen is niet bevoegd om te bepalen wie al dan niet tot ons grondgebied wordt toegelaten. De spreekwoordelijke voordeur is hoofdzakelijk federaal, Europees en internationaal geregeld. Zodra mensen toegelaten worden, heeft Vlaanderen de bevoegdheid wel om hun inburgeringstraject te bepalen. Daarin geven we aan wat we van nieuwkomers verwachten. Het nieuwe inburgeringsbeleid zet concrete stappen vooruit. Het zal inburgeraars beter voorbereiden op onze maatschappij en hun kansen om het hier te maken aanzienlijk vergroten. We vragen daarbij een grotere inspanning van de inburgeraar, tegelijk reiken we de hefboomen aan om als een volwaardige burger in Vlaanderen te kunnen functioneren. Want dat is de finale doelstelling van elk inburgeringsbeleid: mensen integreren door hun noodzakelijke kennis en vaardigheden bij te brengen en ze te emanciperen.

Vlaanderen is zo divers als het aantal burgers dat onze regio telt. Mensen worden niet alleen bepaald door hun herkomst, ze dragen een gender, een seksuele identiteit, mogelijk een handicap, leeftijd, sociaal kapitaal, enzovoort. Identiteiten vormen zich rondom een samenspel van deze vele kenmerken, perspectieven en een continue stroom aan ervaringen. Het is het geheel dat ieder van ons uniek maakt. Als overheid hebben we een belangrijke verantwoordelijkheid in het creëren van gelijke kansen voor alle burgers opdat iedereen volwaardig en evenredig kan participeren aan de samenleving.

Als minister van samenleven, heb ik de uitdrukkelijke ambitie om Vlaanderen vooruit te helpen. Ik wil vanuit mijn bevoegdheden inburgering, integratie en gelijke kansen, het ontstoken maatschappelijk weefsel, genezen. Het debat herleiden tot realistische proporties. Niet door het uit de weg te gaan of te ontkennen, maar door de uitdagingen die er zijn aan te gaan. Niet met slogans, maar met concrete beleidsdaden, die op het terrein het verschil kunnen maken. Voor zowel de Vlamingen met als zonder migratieroots. Ik heb de ambitie om te werken aan oplossingen.

Ik wil daarbij de klassieke links-rechtstegenstellingen overstijgen en een brede alliantie tot stand brengen van positieve Vlamingen. Ik denk die te vinden bij onze lokale bestuurders die met hun twee voeten in de complexe realiteit van elke dag staan en zich niet kunnen permitteren aan de zijlijn te blijven staan. Zij moeten nieuwe zekerheden opbouwen, veiligheid garanderen, gelijke kansen creëren, discriminatie en racisme bestrijden, opwaartse sociale mobiliteit faciliteren, segregatie tegengaan en een gemeenschap in diversiteit opbouwen, gestoeld op gedeelde waarden. Ik zie die bondgenoten ook in het rijke verenigingsleven, op scholen en in buurten, bij geëngageerde ondernemers en bij talloze burgers. Samen met hen wil ik bouwen, zonder de pretentie dat we over een "silver bullet" beschikken. Samenleven in diversiteit is geen "walk in the park". Inburgeren is een moeizaam proces. Segregatie tegengaan is een traject van vallen en opstaan. Alleen een volgehouden, consistente aanpak die stoelt op een veelheid van acties en initiatieven kan het verschil maken. Het antwoord ligt immers niet in de wetstraat, maar op lokaal niveau in de wijken, steden en dorpen.

En daar wordt nu reeds door veel mensen op een positieve manier het verschil gemaakt. Ik ben dan ook hoopvol, zonder dat ik succes kan garanderen. Als we ons de vraag stellen hoe wij kunnen bijdragen tot een sterker Vlaanderen, een Vlaanderen waar we meer met

en minder naast elkaar leven, moet het lukken om van samenleven in diversiteit een succes te maken.

Ook op Vlaams niveau nemen we onze verantwoordelijkheid. We gaan aan de slag met de regelgeving om nieuwe kaders te scheppen waar de rollen en verantwoordelijkheden duidelijk gemaakt worden. We gaan aan de slag met onze collega ministers om in alle beleidsdomeinen gelijke kansen en het samenleven van mensen te bevorderen, en dat op basis van de gedeelde waarden van de Verlichting, zoals ze vervat zitten in onze Grondwet en internationale mensenrechtenverdragen. We sturen de Vlaamse actoren en agentschappen aan opdat zij nog effectiever worden in hun aanpak. We voeren de strijd op tegen discriminatie en zorgen voor gelijke kansen voor elk individu.

Bart Somers

II. MANAGEMENTSAMENVATTING

Inclusief samenleven is een uitdaging. Om goed samen te leven is het in eerste instantie belangrijk om tegemoet te komen aan noden van personen en gezinnen op vlak van wonen, werk, onderwijs, opleiding, gezondheidszorg enz. Daarnaast is het cruciaal om tot wederzijds respect en actieve betrokkenheid te komen. Echt samenleven en verbinden is niet evident. Het lukt alleen als we daar allemaal samen voor gaan, met respect voor fundamentele waarden van de democratische rechtstaat. Diversiteit is in haar vele facetten een realiteit in de grote steden, maar meer en meer ook in de rest van Vlaanderen.

De Vlaamse Regering wil daarom een robuust beleid ontwikkelen dat streeft naar een samenleving waarin kansen centraal staan, waarbij iedereen bijdraagt aan onze samenleving en vormgeeft aan het Vlaams burgerschap.

Een sterke democratie impliceert een grote mate van betrokkenheid van de burgers. Burgers moeten de kans hebben actief deel te nemen, maar moeten deze kansen ook grijpen. De overheid faciliteert dit zodat iedere burger volwaardig deel kan uitmaken van onze samenleving.

We kiezen daarbij voor een inclusieve aanpak. Het is niet dat we geen aandacht meer hebben voor buitenlandse herkomst, gender, LGBTQI+, handicap, ... Integendeel. Maar door burgers steeds apart te benaderen als groep ontstaat er polarisering, terwijl het de bedoeling is dat alle burgers mee kunnen. Een doelgroepgerichte benadering staan we enkel nog voor wanneer echt noodzakelijk.

De eerste strategische doelstelling in deze beleidsnota gaat dan ook over 'Samenleven'. Hiermee willen we o.a. de sociale samenhang versterken door netwerken te stimuleren die het sociaal weefsel vormen en door goede praktijken in partnerschap te multipliceren. Daarnaast wil de voltallige Vlaamse Regering zorgen voor evenredige en volwaardige participatie van burgers in domeinen zoals onderwijs, arbeidsmarkt, wonen, enz. Belangrijk daarbij is dat we werken aan een sterk en coherent taalbeleid dat Nederlands leren, oefenen en gebruiken stimuleert. Dit doen we via een goed aanbod Nederlands als tweede taal, het creëren van oefenkansen Nederlands, het wegwerken van taaldrempels en het voeren van een taalpromotiebeleid om het belang van het Nederlands te duiden. Bij het leren van Nederlands hebben we oog voor de capaciteiten en vaardigheden van mensen. We zullen discriminatie en racisme ook consequent blijven verwerpen en er consequent tegen optreden. Verder stimuleren we een samenleving waar iedere burger zijn identiteit kan beleven zonder afbreuk te doen aan een inclusieve samenleving en onze gedeelde identiteit.

De tweede strategische doelstelling focust op nieuwkomers. Met ons inburgeringsbeleid bieden we hen kansen en verwachten we van hen om een actieve bijdrage te leveren aan onze samenleving. Het Vlaams inburgeringsbeleid bestaat inmiddels reeds 15 jaar. Vlaanderen is hierbij steeds een voortrekker geweest. Vandaag gaan we een nieuwe fase in waarbij we met ons beleid willen inspelen op de noden en uitdagingen van de 21ste eeuw. We willen het inburgeringsbeleid slagkrachtiger maken, met oog voor economische zelfredzaamheid, actieve maatschappelijke participatie, doorgedreven taalverwerving en kennis van de Vlaamse waarden en samenleving. Een belangrijke nieuwe pijler in het inburgeringstraject is de focus op betere participatie en integratie van de inburgeraar en het creëren van een netwerk.

In de derde strategische doelstelling willen we gelijke kansen bevorderen en de maatschappelijke drempels wegwerken die personen weerhouden van volwaardige participatie, met bijzondere aandacht voor gender, LGBTQI+, handicap en integrale toegankelijkheid. Het gaat hierbij om een evenwichtige participatie van mannen en vrouwen aan de verschillende domeinen van de samenleving, het bestrijden van alle vormen van gendergerelateerd geweld en grensoverschrijdend gedrag, het verminderen

van de structurele barrières die het welbevinden van LGBTQI+ personen belemmeren, het realiseren van de inclusie van mensen met een handicap en het uitbouwen van Vlaanderen als integraal toegankelijke regio.

Om bovenstaande strategische doelstellingen te vervullen is er nood aan een afgestemd, onderbouwd en gedragen beleid. Belangrijk daarbij is ook dat we de coördinatie over het horizontale gelijkheids- en integratiebeleid verbeteren. De huidige aanpak met horizontale plannen stoot immers op grenzen en er is nood aan een meer innovatieve en slagkrachtige aanpak waar de ganse Vlaamse overheid in investeert. We versterken ook de beleidsuitvoerende actoren zoals het Agentschap Integratie en Inburgering, Atlas, In-Gent, het Huis van het Nederlands Brussel en Inter. Belangrijk is ook dat we de lokale besturen gepast ondersteunen als regisseur omdat samenleven in diversiteit in de eerste plaats lokaal gebeurt. Met het middenveld willen we een sterk en daadkrachtig partnerschap realiseren. We willen daadwerkelijk een verschil maken en daarom is het belangrijk om de voortgang te monitoren. Dit doen we via o.a. de survey 'Samenleven in diversiteit', de gemeente- en stadsmonitor, enz. Vlaanderen staat ook niet op zich. We willen een topregio zijn op alle vlakken. Daarom werken we actief mee op internationaal niveau en leren we van buitenlandse goede praktijken.

III. OMGEVINGSANALYSE

Inleiding

De Vlaamse samenleving anno 2019 kenmerkt zich door grote rijkdom en verscheidenheid. Vlaanderen evolueerde op een halve eeuw van een vrij homogene naar een zeer diverse samenleving.

Verandering zorgt bij velen voor onzekerheid en soms zelfs een gevoel van bedreiging. Inwoners leven nog vaak naast en niet met elkaar. Mensen die om diverse gronden 'anders' zijn, ervaren vaak een achterstand. Die ervaring van sommige burgers kan samenhangen met kenmerken zoals herkomst, gender, handicap, seksuele identiteit of ook met bepaalde omstandigheden zoals een onaangepaste omgeving. Tegelijk zijn meningen verdeeld over wat 'gewoon' of 'aanvaardbaar' is.

Een gemeenschappelijk begrip over de normen die bepaald worden door de rechtsstaat en de fundamentele grondwaarden die eraan ten grondslag liggen, is echter nodig om tot burgerschap en sociale samenhang te komen.

Vlaanderen is divers naar herkomst

Begin 2016 was 21% van de bevolking in het Vlaamse Gewest van buitenlandse herkomst¹. Dat aandeel ligt 5 procentpunten hoger dan in 2009. De bevolking van buitenlandse herkomst is gemiddeld genomen beduidend jonger dan de bevolking van Belgische herkomst. Begin 2016 is 37% van de 0- tot 5-jarigen in het Vlaamse Gewest van buitenlandse herkomst. Bij de 6- tot 11-jarigen gaat het om 34% en bij de 12- tot 17-jarigen om 30%.

Begin 2017 woonden er in het Vlaamse Gewest 548.910 personen met een buitenlandse nationaliteit, wat overeenkomt met 8% van de totale bevolking (t.o.v. 5% in 2000). Bijna 2 op de 3 vreemdelingen zijn EU-burgers. Opgesplitst naar nationaliteit zijn de Nederlanders veruit de grootste categorie vreemdelingen (25%). Daarna volgen de Polen (7%), de Roemenen (5%), de Marokkanen (5%), de Italianen en de Bulgaren (elk 4%). Het aantal vreemdelingen neemt elk jaar toe omwille van een positief migratiesaldo (+/- 25.000 personen per jaar).

Intercultureel samenleven

De Survey sociaal-culturele Verschuivingen (SCV-survey) van Statistiek Vlaanderen peilt naar de houding van de Vlaamse bevolking tegenover vreemdelingen en migratie. Daaruit blijkt dat meer dan de helft van de bevolking vindt dat de aanwezigheid van verschillende culturen een verrijking is voor onze samenleving. Dit aandeel is de voorbije 20 jaar ook duidelijk toegenomen. 1 op de 3 Vlamingen vindt echter dat migranten een bedreiging zijn voor onze cultuur en gebruiken. 3 op de 10 zijn van oordeel dat migranten profiteren van de sociale zekerheid en 14% van de bevolking vertrouwt migranten niet.

Overbruggende contacten helpen om een brug tussen twee of meerdere werelden te leggen en te voorkomen dat mensen volkomen gescheiden van elkaar en langs elkaar leven. Hierdoor maken mensen kennis met elkaar en neemt het onderlinge vertrouwen toe².

---

¹ Als de som wordt gemaakt van het aantal personen met een huidige buitenlandse nationaliteit (vreemdelingen), van het aantal personen die als vreemdeling zijn geboren en ondertussen Belg zijn geworden en van het aantal als Belg geboren personen met minstens één ouder met een buitenlandse geboortenationaliteit, dan komt men tot het totaal aantal personen van buitenlandse herkomst.

² Bolt, G. & Torrance, M. (2005). Stedelijke herstructurering en sociale cohesie. Utrecht/Den Haag: DGW-NETHUR.

Dergelijke contacten kunnen ontstaan op plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten, zoals de werkvloer, in de woonomgeving, op school, in de vrije tijd enzoverder.

Uit de survey *Samenleven in Diversiteit* (SID-survey)³ blijkt dat een groot aandeel mensen diverse contacten hebben via het werk. Meer dan 40% van de respondenten van Belgische herkomst die aan het werk zijn, hebben dagelijks contact met iemand van een andere herkomst via het werk. Bij personen van buitenlandse herkomst hebben 8 à 9 op de 10 werkende respondenten dagelijks contact met iemand van Belgische herkomst op het werk.

Onderzoek toont aan dat hoe meer vrienden men heeft van diverse afkomst, hoe minder bevooroordeeld mensen zijn⁴. Uit de SID-survey blijkt dat een derde van de personen van Belgische herkomst meer dan 5 vrienden/kennissen van een andere herkomst heeft, terwijl een derde geen enkele vriend of kennis heeft van een andere herkomst. Bij personen van buitenlandse herkomst heeft 5% van de Congolese, 7% van de Turkse, 8% van de Roemeense, 11% van de Poolse en 15% van de Marokkaanse respondenten geen enkele vriend/kennis van Belgische herkomst.

Om communicatie en contacten mogelijk te maken, is het kennen van een gemeenschappelijke taal een belangrijk element in het samenleven van mensen van diverse achtergrond. In de SID-survey werd de kennis van het Nederlands bevestigd. Daaruit blijkt dat bij iets minder dan de helft van de personen van Marokkaanse en Turkse herkomst Nederlands de beste taal is. Bij de meest recente migratiegroep, namelijk de personen van Roemeense herkomst is dit één op de vier. Uit de vervolgstudie van de SID-survey⁵ blijkt dat er een sterke positieve samenhang is tussen Nederlandse taalkennis en contact met personen van Belgische herkomst, ook na controle voor achtergrondkenmerken: hoe hoger de kennis van het Nederlands, hoe frequenter zij contact hebben met personen van Belgische herkomst en vice versa.

De herkomstkloof in Vlaanderen

De groeiende diversiteit in Vlaanderen vertaalt zich niet in evenredige deelname op de verschillende samenlevingsdomeinen.

De Vlaamse arbeidsmarkt verkleurt in toenemende mate. Uit de beschikbare gegevens blijkt echter dat de sociaaleconomische positie van personen afkomstig van buiten de EU duidelijk minder goed is dan de positie van personen van Belgische of EU-herkomst. Volgens de EAK-enquête⁶ is in 2016 74% van de personen tussen 20 en 64 jaar die geboren zijn in België aan het werk. Dat ligt 2 procentpunten hoger dan de werkzaamheidsgraad van personen geboren in de EU. De kloof met de personen geboren buiten de EU is met 21 procentpunten echter een pak hoger (53% van de personen tussen 20 en 64 jaar is aan het werk). Daarbij is het zo dat de werkzaamheidsgraad beduidend lager ligt bij vrouwen dan bij mannen.

In 2017 had in het laatste jaar van het secundair onderwijs 71% van de leerlingen met een buitenlandse nationaliteit één of meerdere jaren vertraging opgelopen. Dat is meer dan dubbel zoveel dan leerlingen met een Belgische nationaliteit (31%). De PISA-resultaten⁷ van 2015 wijzen op een groot verschil (meer dan 80 punten) op de wetenschappelijke geletterdheidsschaal tussen autochtone leerlingen en leerlingen met

³ Stuyck, K., Doyen, G., Feys, Y., Noppe, J., Jacques, A., & Buysschaert, P. (2018). *Survey Samenleven in Diversiteit 2017*. Brussel: Agentschap Binnenlands Bestuur.

⁴ Pettigrew, T.F. (1998), Intergroup contact theory. *Annual Review of Psychology*, 49 (1), p. 65-85.

⁵ Maes, Wood & Neels (2019), *Diversiteit & Sociale Samenhang*. Vijf samenlevingsdomeinen onder de loep (nog vrij te geven)

⁶ Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) (2016) Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen.

⁷ OESO (2015) Programme for International Student Assessment (PISA).

een migratie-achtergrond. Dat is een aanzienlijk verschil, wetende dat één jaar scholing gelijkgesteld wordt met ongeveer 30 punten. Het gaat om het op één na grootste verschil van alle geteste EU15-landen. Jongeren met een buitenlandse nationaliteit of een niet-Nederlandse thuistaal verlaten veel vaker het secundair onderwijs zonder diploma. In 2015 verlieten 10% van de leerlingen met Belgische nationaliteit het secundair onderwijs zonder diploma, bij leerlingen met een EU-nationaliteit ging het om 24%, bij de leerlingen met een niet-EU-nationaliteit om maar liefst 38%.

Ook het aandeel personen dat leeft in een huishouden met woningdeprivatie (slechte kwaliteit van de woning) verschilt sterk. Bij de personen met een niet-EU-nationaliteit ligt dat aandeel bijna dubbel zo hoog als bij de personen met een Belgische nationaliteit (32% tegenover 17%). Het aandeel personen dat moet rondkomen met een inkomen onder de armoederisicodrempel verschilt sterk naar geboorteland. Bij personen geboren buiten de EU ligt dit 4 keer hoger dan bij personen geboren in België. Ook bij andere indicatoren die betrekking hebben op de maatschappelijke positie scoren personen geboren buiten de EU beduidend minder goed. Bijna 2 op de 3 kinderen die recent in het Vlaamse Gewest in kansarmoede geboren zijn, hebben een moeder met een buitenlandse geboortenationaliteit.

Genderevenwicht in Vlaanderen?

De positie van mannen en vrouwen in het maatschappelijk leven is niet evenwichtig verdeeld.

In de economische besluitvorming bijvoorbeeld zien we dat hoe meer mensen het bedrijf tewerkstelt, hoe groter het overwicht van mannen in de raad van bestuur. Van de zaakvoerders is 69% man⁸.

Ook binnen het onderwijs zien we op een aantal vlakken een onderscheid tussen jongens en meisjes. Wat betreft onderwijsprestaties hebben meisjes en vrouwen intussen een voorsprong. 44% van de vrouwelijke 25-64 jarigen is hoger geschoold, tegenover 37% van de mannen⁹. Bovendien ligt het percentage mannelijke vroegtijdige schoolverlaters op 14% tegenover 8% vrouwelijke vroegtijdige schoolverlaters. In het schooljaar 2016-2017 was het aandeel vroegtijdige schoolverlaters 65% voor mannen en 35 % voor vrouwen¹⁰. Dat roept vragen op. Ook studiekeuzes blijken nog zeer genderconform, vooral in het BSO en het TSO. De opdeling die hier begint zal zich voortzetten in de loopbaan, met de genderloopbaankloof tot gevolg.

Mannen en vrouwen nemen nog steeds niet op een evenwaardige manier deel aan de arbeidsmarkt. Dit verschil wordt vaak omschreven als de genderloopbaankloof. De genderloopbaankloof is een complex en veelzijdig probleem, dat kort omschreven kan worden als een ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in loopbaankansen en -uitkomsten. Deze kent verschillende aspecten. De werkzaamheid van vrouwen ligt lager dan van mannen. Zij zijn oververtegenwoordigd in de niet-commerciële dienstensector terwijl mannen in de industriële sector een groot overwicht hebben. Deze gendertypische beroepskeuzes, die dus vaak het logische gevolg zijn van traditionele studiekeuzes, kunnen een impact hebben op de inkomenszekerheid van vrouwen. De "vrouwelijke sectoren" worden immers vaak gekenmerkt door lagere lonen en deeltijdse arbeid.

Gendermechanismen werken niet enkel in op de maatschappelijke positie van mannen en vrouwen (structureel), maar ook op het maatschappelijk klimaat (cultureel). Gendergerelateerd geweld, genderdiscriminatie, beeldvorming van mannen en vrouwen in de media... Dit zijn allemaal indicaties van hoe gender doorwerkt in onze cultuur.

⁸ ABB/SVR (2016) Vlaamse Gendermonitor 2016, p131

⁹ EAK STATBEL (2017), bewerking Statistiek Vlaanderen

¹⁰ Vroegtijdig schoolverlaten in het Vlaams secundair onderwijs. Cijfer rapport voor de schooljaren 2011-2012 tot en met 2016-2017 (2017). Departement Onderwijs en Vorming

De #MeToo-beweging bracht wereldwijd onthullingen over ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag aan het licht. Ook in Vlaanderen was de schokgolf daarvan voelbaar. Onderzoek in de Vlaamse cultuursector in 2018 toonde aan dat maar liefst de helft van de vrouwelijke werknemers geconfronteerd werd met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Uit een algemene bevraging op de Vlaamse werkvloer blijkt één op vijf vrouwen het voorbije jaar slachtoffer te zijn geweest van één of meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag, gaande van intimidatie en pestgedrag tot lichamelijk geweld en ongewenst seksueel gedrag.

Gendermechanismen zijn verweven in onze maatschappij, van in het parlement tot in de woonkamer. De mate waarin wij terugvallen op onze stereotiepe verwachtingen heeft een negatieve impact op zowel mannen als vrouwen. Er is een historisch gegroeide maatschappelijke achterstand van vrouwen, in het bijzonder wat betreft hun positie op de arbeidsmarkt en hun inkomenszekerheid. Dit kan het gevolg zijn van studiekeuzes of keuzes om deeltijds te werken en meer tijd te investeren in de zorg voor het gezin. Hoewel dit deels om individuele keuzes gaat mag de impact van traditionele rolpatronen en gendermechanismen daarin niet onderschat worden.

Voor vrouwen met een buitenlandse herkomst spelen deze traditionele rolpatronen nog veel sterker. Uit de SID-survey blijkt dat bij respondenten van Turkse herkomst 28% vindt dat als er kinderen zijn in het gezin, de vrouw best thuisblijft in plaats van te gaan werken. Ook 2 op de 10 personen van Marokkaanse herkomst gaan hiermee akkoord.

Positie van LGBTQI+

België mag zich één van de koplopers noemen als het gaat over gelijkberechtiging van holebi's en transgenders. Het was het tweede land in de wereld dat het burgerlijk huwelijk openstelde voor paren van hetzelfde geslacht (2003) en kan praten op een vooruitstrevende antidiscriminatiewetgeving.

Uit onderzoek blijkt dat tussen de 3 en 8% van de Vlamingen holebi is¹¹. Cijfers met betrekking tot het aantal transgender personen zijn minder eenduidig. Het is onmogelijk om exact te zeggen hoeveel personen in onze maatschappij transgender zijn aangezien enkel transgenders die een verandering van juridisch geslacht aanvragen, zichtbaar zijn in statistieken (cijfers uit het Rijksregister). Uit recent onderzoek blijkt dat het om ongeveer 1% van de bevolking zou kunnen gaan¹². Het aantal personen gevat onder de term transgender is heel divers en veel ruimer dan diegenen die medische en/of juridische stappen willen ondernemen. Uit diverse studies blijkt dat transgenders geconfronteerd worden met transfoob geweld (80% van transgender jongeren) en dat 77% van de transgender personen zelfmoordgedachten heeft en ongeveer 33% zelfmoordpogingen gedaan hebben.¹³

De SCV-survey (2015) toont een positieve tendens inzake maatschappelijke acceptatie van holebiseksualiteit. 91% van de Vlamingen vindt dat holebi's hun leven moeten leiden zoals ze dat zelf willen. 75% steunt het homohuwelijk, dat sinds 2003 van kracht is in België.

---

¹¹ Zie: [alles wat je altijd al wilde weten over holebi's](#)

¹² Informatie afkomstig van TIP uit FWO-project "Elke Relatie Telt" met als onderwerp "Coping with minority stress in the intimate relationships of lesbian women, gay men, and bisexuals."; Ann Buysse en Alexis Dewaele (Universiteit Gent: Vakgroep Experimenteel-Klinische en Gezondheidspsychologie), en Mieke Van Houtte (Universiteit Gent: Vakgroep Sociologie, Onderzoeksgroep Culturele Diversiteit: Kansen en Socialisatie).

¹³ Synthesenota Transgender adolescenten en hun omgeving (2018). Een onderzoek van het TIP in opdracht van het Team Gelijke Kansen, ABB, Vlaamse Overheid, 2018 en Leven als transgender in België, 10 jaar later, IGVM.

Tegelijkertijd kwalificeert VRIND 2017 (Vlaamse Regionale Indicatoren) de houding van de Vlaming ten opzichte van holebiseksualiteit als "niet eenduidig". Ondanks een ruime en stijgende aanvaarding van homohuwelijk en homoadoptie, zou bijvoorbeeld ongeveer 17% Vlamingen het er moeilijk mee hebben indien hun kind een homoseksuele relatie zou hebben.

De SID-Survey (2017) bevroeg bijna 4.500 personen van Belgische, Marokkaanse, Turkse, Poolse, Roemeense en Congolese herkomst. Bij personen van Belgische herkomst, vindt 90% dat homoseksuele mannen en lesbische vrouwen hun leven moeten kunnen leiden zoals zij dat willen. Bij personen van een andere herkomst is dit een stuk lager.

Unia stelt vast dat er nog werk aan de winkel is in het onderwijs. Hun onderwijsstudie uit 2018 geeft aan dat de helft van de leraren uit het secundair onderwijs holebiseksualiteit niet bespreekbaar vindt in de lessen. In het basisonderwijs bespreekt zelfs 60 procent van de leerkrachten het onderwerp niet in de klas. Dat LGBTQI+ personen blijvende obstakels ervaren, blijkt ook uit cijfers van de gelijkheidsorganen. In mei 2018 stelde Unia een toename van net geen 40% van klachten van mensen die zich gediscrimineerd voelden omdat ze holebi zijn tegenover de voorbije vijf jaar. Bij het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (onder federale bevoegdheid) steeg het aantal meldingen: 63% meer meldingen over trans-gerelateerde discriminatie ten opzichte van 2018.

Inclusie van personen met een handicap

In de EAK van 2018, geeft 15% van de Vlaamse bevolking op beroepsactieve leeftijd (tussen 20 en 64 jaar) aan in beperkte of sterkere mate beperkt te zijn in de dagelijkse activiteiten door een handicap, een langdurige aandoening of ziekte¹⁴. Er zijn nog steeds zeer weinig personen met een handicap die deelnemen aan het hoger onderwijs hoewel hun aantal de laatste jaren is toegenomen. De EAK 2017-gegevens tonen dat voor de groep 'sterk beperkt 15-64 jaar' de helft enkel lager secundair onderwijs heeft behaald en slechts 13% een diploma hoger onderwijs, terwijl een derde van de totale Belgische bevolking een diploma hoger onderwijs bezit. De tewerkstellingsgraad van personen met een handicap ligt in België onder het Europese gemiddelde. In Vlaanderen zien we recentelijk (2018) een stijging naar ongeveer 46%¹⁵, maar de kloof met de totale werkzaamheidsgraad (74%) blijft groot. Werknemers met een arbeidshandicap ervaren meer werkbaarheidsknelpunten¹⁶ (werkstress, motivatieproblemen, gebrek aan leermogelijkheden, onevenwicht in de balans tussen privé en werk). Mensen met een functiebeperking zijn minder vaak eigenaar van hun woning¹⁷ en lopen een zeer groot risico op armoede¹⁸.

Het regeerakkoord stelt een integraal toegankelijke leefomgeving voorop als de sleutel tot een maatschappij waarin iedereen gelijke kansen heeft. Ook de steeds verder vergrijzende bevolking zet het belang van integrale toegankelijkheid extra op de voorgrond. Dat wordt gevat binnen de ontwerpstrategie die we in Vlaanderen promoten onder de noemer 'Universal Design' of ontwerpen voor iedereen. De vormgeving van producten, gebouwen of andere elementen van de leefomgeving beoogt daarbij van in de ontwerpfase een zo breed mogelijke functionaliteit, met als doel bruikbaar te zijn voor een zo groot mogelijke verscheidenheid aan gebruikers.

¹⁴ <https://www.steunpuntwerk.be/node/3965>

¹⁵ <https://www.steunpuntwerk.be/node/3867>

¹⁶ Bourdeaud'hui, R., Janssens, F. en S. Vanderhaeghe, S. (2018), Arbeidshandicap en werkbaar werk, Stichting Innovatie & Arbeid.

¹⁷ Vanhove, G. (2016) [Participatie van mensen met een functiebeperking in de maatschappij: nulmetingrapport 2016](#); GRIP vzw (2016) [Inclusiepiegel Vlaanderen 2016](#).

¹⁸ Bijvoorbeeld Emerson, E. (2007) Poverty and People with Intellectual Disabilities. Special Issue: Public Policy Aspects of the Developmental Disabilities 13(2), 107-113.

Net zoals in heel wat andere Europese landen, ontbreekt het ook Vlaanderen nog steeds aan grootschalig, structureel en gebiedsdekkend, cijfermateriaal om de toegankelijkheid van de leefomgeving te kwantificeren. Toch zijn er indicaties die wijzen op een beperkte toegankelijkheid. Zo blijkt uit de Gemeente- en Stadmonitor dat in Vlaanderen gemiddeld 10% van de bus- en tramhaltes zelfstandig toegankelijk zijn voor mensen in een rolstoel en slechts 4% van de haltes toegankelijk zijn voor personen met een visuele handicap. Daarnaast ervaart slechts de helft van de Vlamingen dat de fiets- en voetpaden in een goede staat zijn. Een analyse van al doorgelichte gebouwen uit de databank Toegankelijk Vlaanderen toont aan dat de leefomgeving in Vlaanderen nog verre van integraal toegankelijk is. Van de al onderzochte cafés en restaurants is 86% niet toegankelijk, 13% toegankelijk mits assistentie en slechts 1% zelfstandig toegankelijk. Van alle onderzochte sanitaire infrastructuur, in uiteenlopende gebouwen, is slechts 5% vlot toegankelijk voor iedereen.

Actief en gedeeld burgerschap

Actief en gedeeld burgerschap stimuleren kan bijdragen aan een inclusieve, gedeelde Vlaamse gemeenschap. Actief verwijst dan naar het feit dat inwoners volgens hun mogelijkheden bijdragen aan de samenleving. Eerder wezen we al op een ongelijke participatie in onderwijs en op de arbeidsmarkt. Actief burgerschap kan ook door deelname aan het verenigingsleven. De diversiteit in het verenigingsleven is nog relatief beperkt, blijkt uit het onderzoek CSI Flanders (www.middenveldinnovatie.be). Uit het onderzoek blijkt dat 3 op de 10 van de bevroegde organisaties geen enkele persoon met een migratie-achtergrond bereikt, 4 op de 10 organisaties bereiken slechts enkelen tot een kleine minderheid. Een andere vorm van bijdrage is het geven van informele (mantel)zorg. Terwijl bij personen van Belgische herkomst vooral 45-plussers zich hiervoor engageren, zijn dit bij personen van buitenlandse herkomst (SID-survey) vooral de jongere leeftijdscategorieën.

Het gedeeld burgerschap wijst op het aanvaarden van de normen die bepaald worden door de rechtsstaat en de fundamentele grondwaarden die eraan ten grondslag liggen. Hoe diverse inwoners staan t.o.v. normoverschrijdend gedrag, is nog niet bestudeerd. Zoals eerder aangegeven weten we uit de SID-survey wel dat personen van buitenlandse herkomst traditioneler denken over gendergelijkheid, halebiseksualiteit en de plaats van het geloof in de samenleving.

Burgerschapscompetenties bij jongeren wordt gemeten via de ICCS-studie¹⁹. Uit de resultaten van 2016 blijkt dat Vlaanderen wat betreft burgerschapsvaardigheden van jongeren, ver onder het internationaal gemiddelde blijft. In scholen waar de leerlingen gemiddeld veel participeren en een positief klas- en schoolklimaat ervaren, hebben de leerlingen een hogere kennis, hechten ze meer belang aan conventioneel burgerschap, hebben ze een positiever politiek zelfbeeld en staan ze ook positiever tegenover migranten en vrouwen. Jongeren uit minder bevoorrechte milieus hebben meer baat bij democratische schoolervaringen, omdat zij van thuis uit minder in contact komen met participatie en inspraak.

Burgerschap impliceert gelijke rechten en plichten. Toch worden personen met een buitenlandse herkomst nog te vaak geconfronteerd met discriminatie. Wanneer ze solliciteren, is de kans op een uitnodiging kleiner²⁰, op de woningmarkt krijgen ze minder

---

¹⁹ Sampermans, D. Maurissen, L., Louw, G., Hooghe M. en E. (2016), ICCS Rapport Vlaanderen. Een onderzoek naar burgerschapseducatie in Vlaanderen, KULeuven.

²⁰ Baert, S. (2014), Liever Jacob dan Yusuf. Veldonderzoek naar gelijke toegang tot de Gentse arbeidsmarkt, UGent.

kansen om een woning te huren²¹, in het onderwijs worden leerlingen met een migratieachtergrond georiënteerd naar lagere studierichtingen²².

Bestrijden van discriminatie

Het principe van gelijke behandeling of “non-discriminatie” is een van de grondslagen van onze democratische samenleving. Dat discriminatie in de praktijk echter vaak voorkomt, blijkt uit de cijfers van de gelijkheidsorganen.

In 2018 waren er bij UNIA 7.489 meldingen van vermoedelijke discriminatie. Dit is een stijging van 13% ten opzichte van 2017 gerapporteerd²³.

In 2018 werden de meeste dossiers geopend rond de zogenaamde ‘raciale’ criteria (34%), handicap (24%) en geloof of levensbeschouwing (12%).

De grootste stijgers binnen de discriminatiecriteria waren de dossiers rond seksuele geaardheid (+49% tegenover 2017), vermogen (+24%) en handicap (+17%).

In het domein onderwijs is er een stijging van ongeveer 90% in de meldingen in de voorbije 5 jaar. Wat betreft huisvesting zien we een sterke stijging van +42% sinds 2017 en +53% ten opzichte van het gemiddelde van de voorbije vijf jaar. Het gaat om weigeringen om een woning te bezoeken, huren of kopen.

Een vermoeden van discriminatie betekent evenwel niet dat er ook effectief sprake is van discriminatie volgens de regelgeving. Van de 2325 dossiers die in 2018 door Unia werden afgesloten, bevestigde Unia in 45,5% van de gevallen het vermoeden van discriminatie.

Wat discriminatie op basis van geslacht en gender betreft, meldt de Genderkamer van de Vlaamse Ombudsdienst in het “Bemiddelingsboek 2018” dat er 1.446 klachten werden toegeschreven aan de categorie “overige, waaronder gender en mensenrechten”. Hieruit kwamen 108 verzoeningen voort. 8% van alle dossiers betrof gender²⁴.

Inburgering

Vlaanderen verwacht van nieuwkomers dat ze Nederlands leren, onze normen en waarden zoals die vervat zijn in de Grondwet en de internationale mensenrechtenverdragen erkennen en naleven, en dat zij actief deelnemen aan de arbeidsmarkt en de opbouw van de welvaart van onze regio. Dit gebeurt onder meer via inburgering, dat tot nu toe bestond uit een gratis pakket van een cursus maatschappelijke oriëntatie, een opleiding Nederlands tot niveau A2 en trajectbegeleiding naar werk.

Sinds 2016 is de instroom van meerderjarige nieuwkomers hoger door een uitbreiding van de doelgroep (verhuizers uit Brussel en Wallonië en derdelanderstudenten en hun gezin) en de verhoogde instroom van asielzoekers en vluchtelingen. Het aantal lag het hoogst in 2016.

De instroom van nieuwkomers in het Vlaams Gewest bestond in 2018 voor 58% uit EU-inwoners en voor 42% uit derdelanders. De belangrijkste nationaliteiten van nieuwkomers zijn Roemenië, Nederland en Polen. Marokko staat op de vijfde plaats. In 2018 was 19% van de instroom verplicht inburgering te volgen en 75% rechthebbend²⁵. Het aantal personen met een inburgeringscontract steeg ook t.o.v. de periode vóór 2016. In 2018

---

²¹ Van der Bracht, K., Verhaeghe, P.-P. en B. Van de Putte (2015), Gelijke toegang tot huisvesting voor elke Gentenaar, UGent.

²² Diversiteitsbarometer Onderwijs (2018), UNIA. <https://www.unia.be/nl/publicaties-statistieken/publicaties/diversiteitsbarometer-onderwijs>.

²³ https://www.unia.be/files/Documenten/Jaarrapport/Cijfersverslag_2018_NL.pdf

²⁴ <http://www.vlaamseombudsdienst.be/ombs/nl/docs/d4115.pdf>

²⁵ Voor 6% kon de doelgroep niet bepaald worden.

werden 21.583 inburgeringscontracten ondertekend, waarvan 56% door verplichte inburgeraars en 44% door rechthebbenden. In Brussel zijn er geen verplichte inburgeringscontracten. Het aantal inburgeringsattesten lag het hoogst in 2017 met net geen 17.000 attesten.

Tabel: Instroom, contracten en attesten van inburgeraars

	Instroom meerderjarige nieuwkomers in Vlaams Gewest	Personen met een inburgeringscontract in Vlaanderen en Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Personen met een inburgeringsattest
2012	38.437	17.235	12.503
2013	32.630	16.951	12.432
2014	32.988	17.612	14.640
2015	36.780	19.454	13.028
2016	51.456	25.605	13.869
2017	44.104	21.771	16.985
2018	46.097	21.583	16.390

Tabel: Belangrijkste nationaliteiten van nieuwkomers in Vlaanderen, 2018

Nationaliteit	Aandeel instroom 2018
Roemenië	15%
Nederland	11%
Polen	7%
Bulgarije	5%
Marokko	4%
Italië	3%
Spanje	3%
Syrië	3%
India	3%
Portugal	3%
Frankrijk	2%
Turkije	2%
Afghanistan	2%
China	2%
Overige	35%
Totaal	100%

IV. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

1. Strategische doelstelling 'Samenleven': We werken aan een gedeelde en inclusieve samenleving waaraan elke burger actief bijdraagt

De Vlaamse Regering wil een robuust beleid ontwikkelen dat streeft naar een inclusieve samenleving waarin kansen centraal staan, waarbij iedereen bijdraagt aan onze samenleving en bouwt en vormgeeft aan het Vlaams burgerschap. Dat veronderstelt acties op verschillende beleidsdomeinen. Op die manier creëren we een Vlaamse gemeenschap waarvan iedereen een volwaardig burger kan zijn en die stoelt op een gedeelde sokkel van verlichte normen en waarden. De overheid kan dit echter niet alleen. Alle krachten in de samenleving moeten worden geactiveerd en aangesproken, ook die van individuele burgers, bedrijven, verenigingen en kennisinstellingen.

We willen zoveel mogelijk harten voor ons maatschappijmodel veroveren, gebaseerd op wederzijds engagement. Iedereen heeft gelijke rechten, maar ook gelijke plichten. We verwachten dat iedereen volgens zijn mogelijkheden bijdraagt aan de samenleving. We hebben immers elk talent nodig om mee te bouwen aan een Vlaamse samenleving en een gedeelde toekomst. Maar we stellen ook duidelijke grenzen die worden bepaald door de rechtsstaat en de fundamentele grondwaarden die eraan ten grondslag liggen.

OD 1.1. Vlaanderen versterkt de sociale samenhang door netwerken te stimuleren die het sociaal weefsel vormen

We ontwikkelen een beleid dat segregatie tegengaat en samenleven bevordert. Alleen door met en niet naast elkaar te leven ontstaat gedeeld burgerschap. Het louter terugplooiën op de eigen etnisch-culturele groep belemmert een gedeelde Vlaamse samenleving.

Deze sluimerende segregatie werkt vooroordelen in de hand, zorgt voor gettovorming en versterkt wederzijds wantrouwen. Dit verhindert de uitbouw van een gedeelde Vlaamse gemeenschap. We willen mensen daarom niet aanspreken op basis van verschillen, maar streven naar een inclusieve gemeenschap. Wetten en regels kunnen hierbij ondersteuning bieden, maar zorgen op zich niet voor gelijke kansen en roeien ook vooroordelen niet uit.

Een sterke democratie impliceert een grote mate van betrokkenheid van de burgers. We spreken van actief burgerschap wanneer burgers deelnemen aan het gemeenschapsleven. De wijze waarop dit gebeurt, moet ieder voor zichzelf bepalen en zit vaak in kleine dingen: deelnemen aan het oudercontact, je inzetten voor de buurt, meehelpen in de sportclub of een praatje maken met de buurvrouw. Het is aan de overheid om actief burgerschap te faciliteren en te promoten.

We bieden nieuwkomers meer kansen, door de invoering van een nieuwe pijler in het inburgeringstraject, met het oog op betere participatie en integratie van de inburgeraar en het creëren van een netwerk. We bieden een traject op maat aan van 40 uur in de vorm van een buddyproject, een kennismakingsstage bij een bedrijf, vereniging, organisatie of lokaal bestuur, of vrijwilligerswerk. Ook vanuit de ontvangende samenleving leveren we hiervoor de nodige inspanningen. De lokale besturen zijn hiervan de regisseur, in overleg met de trajectbegeleider. Het aanbod is optioneel voor wie werkt, studeert of vrijwillig een inburgeringstraject volgt.

Het omgaan met nieuwe vraagstukken vraagt respectvol luisteren naar alle argumenten, in dialoog gaan, een constructief debat voeren, draagvlak creëren, bruggen bouwen en sensibiliseren. De overheid moet hierbij steeds de fundamentele rechten en vrijheden garanderen en deze zelf ten aanzien van de burger te allen tijde respecteren.

Een verminderde sociale cohesie heeft een aantal maatschappelijke effecten waaronder een maatschappelijk ongenoegen met betrekking tot het samenleven in het algemeen en het samenleven in diversiteit in het bijzonder. Een cohesieve samenleving kan gekarakteriseerd worden door sterke sociale relaties binnen en tussen diverse groepen, het feit dat de leden van de samenleving zich thuis voelen op de plaats waar ze wonen en leven en een hoge mate van betrokkenheid die zich weerspiegelt in zowel maatschappelijke als politieke participatie, solidariteit en de bereidheid elkaar te helpen. Dit leidt tot een hoge mate van vertrouwen zowel tussen burgers onderling als in instituties.

De vele geslaagde voorbeelden van inclusief samenleven (bv. op de werkvloer, in de vrijetijdsbesteding, maar ook in dagdagelijkse zaken) willen we daarom sterker onder de aandacht brengen. De Vlaamse overheid bundelt daarom goede praktijken en stelt deze ter beschikking van lokale besturen en middenveld. Versnippering in overheidsondersteuning gaan we daarbij tegen, maar we geven kansen aan nieuwe veelbelovende initiatieven. We streven naar meetbare impact.

Ook vanuit mijn andere beleidsdomein Binnenlands Bestuur zal ik maatregelen nemen om de sociale samenhang te versterken:

- Burgerzin leer je niet zozeer via formeel leren maar in engagementen van burgers op concrete plaatsen (bv. een school, een buurt). Buurtbewoners mee verantwoordelijk maken voor de zorg voor 'hun' plek kan een belangrijke sleutel zijn om samenlevingsproblemen te voorkomen. We stimuleren lokale besturen om hun burgers op wijk- en straatniveau te laten samenwerken aan netheid en veiligheid. Duidelijke afspraken hierover bevorderen het samenleven in de wijk.
- Om tot een versterkte aanpak van kwetsbare wijken (op basis van indicatoren zoals lage werkzaamheidsgraad, slechte woonkwaliteit, lage scholingsgraad, hoge concentratie anderstaligheid, lage inkomens...) te komen, sluit de Vlaamse regering met het betrokken lokaal bestuur een wijkverbeteringscontract af. Aangezien de steden en gemeenten zelf het best geplaatst zijn om de lokale situatie te beoordelen, nemen zij het initiatief om in te tekenen op een Vlaamse oproep met jurering. In dit wijkverbeteringscontract engageren zowel de verschillende betrokken beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid als het betrokken lokaal bestuur zich om, door middel van een mix van kordate en zachte maatregelen, waarbij conform het bestuursdecreet kan worden afgeweken van bestaande regelgeving, de vicieuze cirkel in deze wijken te doorbreken door in te zetten op o.a. wonen, onderwijs, werk.

Ook vanuit mijn collega bevoegd voor Cultuur worden maatregelen genomen: Het Vlaamse integratiebeleid wil mensen niet aanspreken op hun etnisch-culturele herkomst, maar streeft integendeel naar een inclusieve samenleving. Initiatieven die zich terugplooiën op etnisch-culturele afkomst en segregatie in de hand werken, worden daarbij niet meer gesubsidieerd vanuit de Vlaamse overheid.

OD 1.2 We zorgen voor een evenredige participatie van burgers op domeinen zoals onderwijs, arbeidsmarkt, wonen, enz.

Als overheid is het belangrijk zelfstandige en evenredige deelname van alle burgers aan de samenleving na te streven. Veel burgers in onze samenleving nemen nog steeds niet evenredig deel aan onze samenleving. Voor hen bestaan er drempels die ze moeilijk kunnen overbruggen. Dit geldt zowel op vlak van arbeidsmarktparticipatie, de schoolachterstand en -uitval, het moeilijker beschikken over een betaalbare en kwaliteitsvolle woning. Het doel is om de achterstelling in deze verschillende domeinen tegen 2024 structureel te verminderen en ons hierbij te benchmarken met andere regio's en landen.

Deze doelstelling is per definitie horizontaal. Dit betekent dat er vanuit diverse domeinen acties kunnen en moeten genomen worden om ervoor te zorgen dat iedereen volwaardig en evenredig kan participeren.

Op vlak van onderwijs wil Vlaanderen ervoor zorgen dat meer jongeren gekwalificeerd de school verlaten, dat er minder taalachterstand is bij kinderen en jongeren, dat er een betere doorstroming is van onderwijs naar de arbeidsmarkt en dat er meer kansen zijn voor duaal leren en levenslang leren voor alle burgers.

In de lerarenopleiding besteden we meer aandacht aan leren omgaan met diversiteit in de klas.

Op vlak van werk willen we activering stimuleren, door zoveel als mogelijk in contact te komen met inactieven – al dan niet uitkeringsgerechtigd – die omwille van taal-, culturele, huishoudelijke en/of andere redenen zich niet op de arbeidsmarkt begeven. Met het oog op activering en op maatschappelijke integratie werken we de drempels weg die hen er van weerhouden aan het werk te gaan, en dit door het aanbieden van een realistisch loopbaanperspectief en het zichtbaar maken van hun competenties.

Werk is dé sleutel tot integratie en participatie. Men bouwt een sociaal netwerk uit en levert een bijdrage aan de samenleving. We hebben ook bijzondere aandacht voor vrouwen met een buitenlandse herkomst van wie de tewerkstellingsgraad bijzonder laag is. De VDAB werkt hiervoor een aangepaste strategie uit. Ook andere vrouwen in een kwetsbare situatie worden in dit kader niet vergeten.

De Vlaamse overheid zet zelf ook in op diversiteitsbeleid. De streefcijfers ondersteunen dit beleid en waar nodig zullen bijkomende maatregelen genomen worden.

Wat wonen betreft willen we een specifiek en afgestemd woonbeleid voor bijzondere doelgroepen ondersteunen. Lokale besturen kunnen desgewenst het initiatief nemen om regionaal af te stemmen over de realisatie van een aanbod van duurzame woonoplossingen. Specifiek voor wat betreft de aanpak van discriminatie op de private huurmarkt, wordt de afgesloten convenant anti-discriminatie met de verhuurdersorganisaties op het einde geëvalueerd door alle ondertekenende partijen. Indien de evaluatie negatief zou zijn, bekijken we welke bijkomende stappen we moeten nemen.

Wat het gezinsbeleid betreft, blijven we het lokaal geïntegreerd beleid ten aanzien van gezinnen, en in het bijzonder sociaal kwetsbare gezinnen, versterken door te investeren in de uitbouw van de Huizen van het Kind en voorzien hiervoor financiële middelen voor de lokale besturen.

Een goede kennis van het Nederlands zorgt voor een hogere mate van participatie. Nederlands is dé toegangspoort tot werk, opleiding, netwerken, enz.

Daarom voert De Vlaamse overheid een sterk en coherent taalbeleid dat Nederlands leren, oefenen en gebruiken stimuleert, o.a. door te blijven voorzien in een behoeftedekkend NT2-aanbod, het creëren van oefenkansen Nederlands en het gebruik van 'heerlijk helder' Nederlands in overheidscommunicatie. Taaldrempels wegwerken is een onderdeel van een toegankelijke en kwalitatieve dienstverlening voor alle burgers, ongeacht opleiding, geletterdheid, handicap of thuistaal. Er zijn veel hulpmiddelen die organisaties kunnen gebruiken om drempels te verlagen en de taalkloof te overbruggen. We stimuleren dit verder en multipliceren goede praktijken. We bekijken ook waar digitale tools de taalverwerving en het taalgebruik kunnen stimuleren.

Ook door mijn collega's zullen initiatieven genomen worden om de kennis van het Nederlands te versterken:

- In het onderwijs reduceren we taalachterstand o.a. via een uniforme net- en koepeloverschrijdende gestandaardiseerde taalscreening bij alle vijf-zesjarigen, actieve taalintegratietrajecten voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen met o.a. taalbaden, het verder stimuleren en faciliteren van de OKAN-werking en zomerscholen.
- Op vlak van werk wordt Nederlands, naast het verwerven van de technische competenties, in de geïntegreerde trajecten beschouwd als finaliteit van de opleiding. Ook op de werkvloer zetten we in op het wegwerken van taalbarrières. We zorgen voor een vlotte gegevensuitwisseling tussen alle actoren met een taalaanbod, zodat VDAB een sluitend zicht krijgt op de verworven competenties.
- In Brussel hebben we bijzondere aandacht voor een versterkt taalbeleid met een versterkt aanbod Nederlands Tweede Taal en een gericht taalpromotiebeleid.
- We zullen bij uitstek in de Vlaamse Rand inzetten op taalintegratietrajecten. We zullen anderstalige ouders aanmoedigen om te kiezen voor lokaal, Nederlandstalig onderwijs voor hun kinderen. We zullen de maatregelen op het vlak van taal- en integratietrajecten Nederlands die bestaan in het basisonderwijs ook in het secundair onderwijs invoeren. De instroom van zorgpersoneel kan ook uit het buitenland komen, maar in het kader van de patiëntveiligheid leggen we taalvereisten op. Daarbij is de kennis van het Nederlands een vereiste om zorgbehoevenden in de eigen taal te helpen. Goede zorg begint namelijk met een goede communicatie tussen zorgverstreker en patiënt, cliënt, oudere en zijn/haar omgeving.
- We versterken de taalvaardigheid, van de sociale huurders, tot het niveau A2 van het Europees Referentiekader voor de Talen.
- In subsidiereglementen en samenwerkingsovereenkomsten van de Vlaamse overheid met derden wordt een Nederlands-clausule opgenomen (actief gebruik van het Nederlands, minstens in communicatie naar het publiek). De Vlaamse overheid zorgt er voor dat ook lokale besturen deze clausule toepassen.

OD 1.3 We bestrijden alle vormen van discriminatie en racisme

Om een inclusieve samenleving te realiseren, moeten we racisme en discriminatie in al haar vormen verwerpen en er consequent tegen optreden. Het is gestoeld op angst voor het onbekende en xenofob gedachtegoed. Racisme en discriminatie zorgt er voor dat mensen geen gelijke kansen krijgen in de samenleving. Het bevestigt minstens de indruk dat er mensen bestaan, die omwille van niet rationele redenen, er iets minder bij horen dan anderen. Dit kunnen we nooit aanvaarden. Het leidt er immers toe dat mensen zich niet ten volle kunnen ontplooiën en alle vertrouwen in de maatschappij en haar instellingen verliezen. Wanneer we zeggen dat we elke kracht nodig hebben, en gewoon in het belang van elke burger, is dit onaanvaardbaar. De basisprincipes van de Verlichting verdedigen, kan niet zonder discriminatie en racisme te bestrijden. We willen ons ambitieniveau dan ook hoog leggen.

We richten daarom een eigen Vlaams gelijkkansencentrum op, dat werkt op basis van de anti-discriminatiewetgeving en dat de opdrachten van Unia en de genderkamer van de Vlaamse Ombudsdienst bundelt. Dit nieuwe centrum schakelt zich in in een interfederaal mensenrechtenmechanisme, conform de principes van Parijs om een A-status te behalen. De samenwerking met Unia stopt op het einde van de lopende samenwerkingsovereenkomst.

We blijven elke vorm van discriminatie bestrijden. We gaan verder in op de ingeslagen weg van sensibilisering, zelfregulering door de sectoren, opleiding en gerichte controles.

Ook mijn collega's nemen maatregelen om racisme en discriminatie te bestrijden, bijvoorbeeld:

- Wonen: Specifiek voor wat betreft de aanpak van discriminatie op de private huurmarkt, wordt de afgesloten covenant anti-discriminatie met de verhuurdersorganisaties op het einde geëvalueerd door alle ondertekenende partijen. Indien de evaluatie negatief zou zijn, bekijken we welke bijkomende stappen we moeten nemen.
- Werk: Om elk talent een kans te geven, zonder onderscheid, blijven we elke vorm van discriminatie bestrijden. We gaan verder in op de ingeslagen weg van sensibilisering, zelfregulering door de sectoren, opleiding en gerichte controles vanuit sociale inspectie. We reageren kordaat op discriminatie op de werkvloer. Daarom zal de Afdeling Toezicht en Handhaving van het Departement Werk en Sociale Economie aandacht besteden aan het vermijden van alle vormen van wettelijk verboden discriminatie. Daarnaast dragen we de parketten op om de nodige aandacht te geven aan de strijd tegen discriminatie.

OD 1.4 We stimuleren ieders identiteitsontwikkeling vanuit de gedeelde sokkel van verlichtingswaarden die ons samenlevingsmodel schragen

Mensen hebben verschillende achtergronden, overtuigingen en leef- en denkwijzen. Die gelaagde identiteit en de manier waarop we ze beleven maakt elk van ons uniek. Tegelijk is er ook een gedeelde Vlaamse identiteit, die ons allen bindt. Deze identiteit evolueert door de inbreng van elk van ons.

We maken duidelijk welke de basisspelregels van onze gemeenschap zijn. Want net door vast te houden aan een gedeelde sokkel van verlichte normen en waarden, kunnen we aan iedere persoon ruimte geven zonder dat dit de rechten en vrijheden van burgers bedreigt of de samenleving uiteenrafelt.

Onze rechtsstaat staat niet ter discussie. Geen enkele religie of levensbeschouwing staat boven de wet en de fundamentele beginselen die aan onze rechtsstaat ten grondslag liggen, zoals de scheiding der machten, de neutraliteit van de overheid, de scheiding van kerk en staat, het non-discriminatiebeginsel, ... De gelijkheid en individuele vrijheid op het vlak van gender, seksuele geaardheid en levensbeschouwing zijn niet onderhandelbaar. We verwachten dat iedereen onze rechten, plichten en vrijheden erkent en naleeft.

We hebben respect voor religies en niet-confessionele levensbeschouwingen, voor zover zij een scheiding tussen staat en levensbeschouwing erkennen en naleven en elke vorm van religieus of ideologisch geïnspireerd geweld verwerpen.

Met de Vlaamse interlevensbeschouwelijke dialoog bieden we geloofsgemeenschappen en seculiere levensbeschouwingen een forum waar ze onderling en met de overheid in gesprek kunnen gaan. Bij conflicten en spanningen verwachten we dat de vertegenwoordigers van de religies en levensbeschouwingen hun morele autoriteit aanwenden om tot verzoening, begrip en samenwerking op te roepen. We gaan met hen ook de dialoog aan om diversiteit

in al haar facetten aanvaardbaar en bespreekbaar te maken. Met name in een samenleving die steeds diverser is, is het cruciaal dat we onze verworvenheden beschermen en het draagvlak ervoor versterken.

De vrijheid van religie en levensbeschouwing moet een vrijheid blijven, zonder risico op represailles wanneer men voor een religie of levensbeschouwing kiest, overstapt naar een andere religie of levensbeschouwing of een religie of levensbeschouwing verlaat. Elke persoon moet het recht hebben om afstand te doen van zijn of haar religie of levensbeschouwing. We onderzoeken welke initiatieven in Vlaanderen genomen kunnen worden voor personen die in een situatie verkeren waarin dit niet evident is.

De expertise rond het inzetten van een lokaal fijnmazig netwerk en het werken rond positieve identiteitsvorming wordt verankerd en Vlaanderen-breed ingezet, in het bijzonder in het tegengaan van gewelddadige radicalisering en het versterken van inclusie.

Ook wat deze doelstelling betreft, zal ik vanuit mijn bevoegdheid Binnenlands Bestuur actie ondernemen: We creëren een duidelijker kader voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen. Er komen striktere regels, onder andere op vlak van financiering en buitenlandse inmenging, en het palet aan sanctioneringsmogelijkheden breiden we uit. Lokale geloofsgemeenschappen die willen erkend worden en de bijbehorende financiering wensen te ontvangen, moeten ook een wachtperiode van vier jaar met gunstig gevolg doorlopen hebben.

Mijn collega bevoegd voor Onderwijs zal toezien op de levensbeschouwelijke neutraliteit in het provinciaal en het gemeenschapsonderwijs voor leerkrachten en leerlingen. Voor het vrij onderwijs en dat van steden en gemeenten geldt de autonomie. Verder zal er ook strakker toegezien worden op (collectief) huisonderwijs. Ook wordt het protocol tussen de Staatsveiligheid en het beleidsdomein Onderwijs geëvalueerd, versterkt en uitgebreid.

2. Strategische doelstelling 'Inburgering': Met ons inburgeringsbeleid bieden we nieuwkomers kansen en nodigen we hen uit om een actieve bijdrage te leveren aan onze samenleving.

OD 2.1 We maken het inburgeringsbeleid slagkrachtiger

Het Vlaams inburgeringsbeleid legt de nadruk op economische en maatschappelijke zelfredzaamheid, de snelle verwerving van de Nederlandse taal en het zich eigen maken van de gedeelde normen en waarden van de publieke Vlaamse cultuur. Met ons inburgeringsbeleid nodigen we nieuwkomers uit om een actieve bijdrage te leveren aan de Vlaamse samenleving.

Alleen personen die zijn ingeschreven in het vreemdelingen- of bevolkingsregister krijgen toegang tot de inburgeringscursus.

De inhoud van het inburgeringstraject wordt opgenomen in een inburgeringscontract, dat door de inburgeraar bij aanvang van het traject moet worden ondertekend. Hierin wordt, in samenspraak met de trajectbegeleider, een termijn vastgelegd voor de verschillende onderdelen van het inburgeringstraject:

1. Kennis van het Nederlands
2. Inzicht in onze Vlaamse samenleving, haar werking en haar geschiedenis
3. Economische zelfredzaamheid
4. Participatie en netwerk

We meten de verworven kennis en vaardigheden via een burgerschapstest die bestaat uit deze vier onderdelen.

Als de inburgeraar is geslaagd in de burgerschapstest, ontvangt hij een inburgeringsattest. We verwachten dat de inburgeraar regelmatig en actief deelneemt aan zijn traject.

In het inburgeringscontract wordt ook een bepaling toegevoegd met betrekking tot de essentiële rechten en plichten die in onze samenleving moeten worden gerespecteerd.

We ondersteunen de inburgeraars in dit traject met een aanbod op maat. Het individuele ambitieniveau en het eigenaarschap over het traject staan centraal met verhoogde aandacht voor een kwalitatief individuele eerste intake.

De huidige vrijstellingen binnen inburgering, voor bijvoorbeeld ernstig zieken of mensen met een mentale of fysieke handicap, blijven van toepassing.

Voor wie werkt of onderwijs volgt, voorzien we een gepast aanbod (bv. via avond- of weekendonderwijs of aanbod tijdens de schoolvakanties). Ook grijpen we de mogelijkheden die digitalisering biedt aan om het inburgeringstraject efficiënter en effectiever te organiseren, o.a. via e-learning en een nieuw online-portaal 'inburgering in Vlaanderen'.

Er wordt systematisch een advies bezorgd aan de Dienst Vreemdelingenzaken over het gevolgde inburgeringstraject. Dit om na te gaan of de inspanningsverbintenis tot inburgering i.h.k.v. de federale beslissing over het al dan niet verlengen van de verblijfstitel van de inburgeraar is nageleefd. Bijkomend willen we ook het voldoen aan de inburgeringsplicht verbinden aan het verkrijgen van bepaalde sociale voordelen die onder het domein Welzijn vallen.

We stappen af van het gratis inburgeringsbeleid. Inburgeraars zullen een financiële vergoeding moeten betalen voor de cursus MO en NT2 en de testen. Deze regeling geldt ook voor vrijwillige inburgeraars. Onkosten die de inburgeraar maakt in het kader van zijn inburgeringstraject (bv. vervoersonkosten) kunnen niet langer worden terugbetaald door de Agentschappen.

OD 2.2 We versterken de taalverwerving van het Nederlands

De Nederlandse taal verbindt ons allen. Welke taal iemand thuis ook spreekt, de gemeenschappelijke taal die we allemaal (moeten) begrijpen en spreken, is het Nederlands. Nederlands biedt ook kansen. Wie Nederlands spreekt, begrijpt en leest, kan zich informeren, heeft meer kansen op tewerkstelling, heeft toegang tot vorming en onderwijs, kan deelnemen aan publiek debat, ... Kortom, een goede kennis van het Nederlands verhoogt de zelfredzaamheid van mensen.

Daarom ook is het belangrijk dat nieuwkomers zich zelfstandig kunnen redden in hun nieuwe taal, het Nederlands. We verwachten dat de inburgeraar op het einde van het traject het taalniveau A2 behaalt. Het taalniveau wordt via een gestandaardiseerd, op een aantal centrale plaatsen georganiseerd, examen getest. Voor analfabeten en laaggeletterden wordt een aangepast taalniveau voorzien.

We stappen af van het gratis inburgeringsbeleid. Inburgeraars zullen een financiële vergoeding moeten betalen van 90 euro voor de cursus NT2 tot op niveau A2 wanneer ze een inburgeringscontract tekenen. Bij het afleggen van de toets NT2 betalen ze opnieuw 90 euro. Deze regeling geldt ook voor vrijwillige inburgeraars. Indien de inburgeraar niet slaagt, dient men opnieuw te betalen voor een nieuwe test.

Binnen 24 maanden na succesvolle afronding van het inburgeringstraject moet de verplichte inburgeraar op arbeidsactieve leeftijd die geen job heeft, geen opleiding volgt of niet studeert (d.w.z. in die periode geen 6 maanden onafgebroken gewerkt heeft, een opleiding gevolgd of gestudeerd), een test afleggen voor taalniveau B1 mondeling (luisteren en spreken). Hij betaalt hiervoor een vergoeding van 90 euro. Het bereiken van dit taalniveau doet de inburgeraar op eigen initiatief via scholing (de overheid voorziet hiervoor het nodige aanbod), via werk, via benutting van oefenkansen,..... Indien hij dit taalniveau niet behaalt, dient men opnieuw te betalen voor een nieuwe test.

Wanneer het regulier NT2-aanbod in het volwassenenonderwijs ontoereikend blijkt, kan beroep worden gedaan op privaat aanbod.

OD 2.3 We versterken het inzicht in onze Vlaamse samenleving, haar werking en haar geschiedenis

Het Vlaams inburgeringsbeleid focust al sinds haar ontstaan op het zich eigen maken door de nieuwkomer van de gedeelde normen en waarden van de publieke Vlaamse cultuur. Deze trajecten maatschappelijke oriëntatie worden in de eigen taal of contacttaal gegeven, omdat het van het grootste belang is dat onze normen en waarden correct worden overgedragen naar de nieuwkomer die op het moment van het traject nog niet altijd het Nederlands voldoende beheerst.

Het Vlaams inburgeringsbeleid bestaat inmiddels reeds 15 jaar. Vlaanderen is hierbij steeds een voortrekker geweest. Vandaag gaan we een nieuwe fase in waarbij we met ons beleid willen inspelen op de noden en uitdagingen van de 21ste eeuw. Onze aandacht gaat daarbij uit naar zowel de doelgroep als de inhoud van het inburgeringstraject, met een sterke focus op onze pluralistische rechtstaat, basisinzicht in onze samenleving, haar werking en haar geschiedenis (Vlaamse canon), met aandacht voor de waarden van de Verlichting, zoals vervat in de Grondwet en internationale mensenrechtenverdragen, bv. gelijkheid man-vrouw, scheiding van kerk en staat, respect voor seksuele diversiteit, het non-discriminatiebeginsel,...

Net zoals voor NT2 zullen inburgeraars ook een financiële vergoeding moeten betalen van 90 euro voor de cursus maatschappelijke oriëntatie wanneer ze een inburgeringscontract tekenen. Bij het afleggen van de toets maatschappelijke oriëntatie betalen ze opnieuw 90 euro. Deze regeling geldt ook voor vrijwillige inburgeraars. Indien de inburgeraar niet slaagt, dient men opnieuw te betalen voor een nieuwe test.

Het traject tot het verwerven van inzicht in onze Vlaamse samenleving, haar werking en haar geschiedenis sluiten we af met gestandaardiseerde en op een aantal centrale plaatsen georganiseerde toetsen.

OD 2.4 We versterken de economische zelfredzaamheid

Werk is dé sleutel tot integratie en participatie. Men bouwt een sociaal netwerk uit en levert een bijdrage aan de samenleving. Voor heel wat nieuwkomers in onze samenleving is het hebben van een job de belangrijkste hefboom. Het zorgt voor een gevoel van eigenwaarde, het maakt onderdeel uit van je identiteit en het geeft je de kans om vrij en onafhankelijk in het leven te staan.

Elke nieuwkomer die een inburgeringstraject volgt, wordt verplicht om zich binnen de 2 maanden na de opstart van het traject aan te melden bij de VDAB. Op die manier kan de VDAB elke nieuwkomer met een arbeidsperspectief begeleiden naar werk of een bijkomende opleiding. Hierbij wordt rekening gehouden met studies of opleidingen die de nieuwkomer al volgt.

VDAB begeleidt de nieuwkomer actief op maat naar een job van het gepaste niveau. Ze doet dat in nauwe samenwerking met alle betrokken instanties.

We zetten daartoe ook in op een automatische gegevensuitwisseling tussen VDAB, de agentschappen Inburgering en Integratie, lokale besturen en onderwijs. De samenwerking en doorstroming wordt structureel opgevolgd door een stuurgroep onder toezicht van de betrokken ministers.

Om deze doelstelling maximaal te bereiken, zullen ook mijn collega's acties ondernemen:

- Zo zullen we binnen de kinderopvang de voorrangsregels en hun toepassing evalueren en daarbij zorgen voor effectieve voorrang voor kinderen van werkende ouders en ouders die een opleiding volgen in het kader van een traject naar werk. Daarnaast hebben we hierbij oog voor de verschillen in de noden tussen de verschillende steden en gemeenten en stimuleren we het gebruik van het Nederlands.
- Om er voor te zorgen dat nieuwkomers sneller op hun niveau inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt, versterken we de werking van het National Academic Recognition Information Center (NARIC) met betrekking tot de erkenning van buitenlandse diploma's.

OD 2.5 We zetten in op participatie en netwerk

Het inburgeringstraject wil nieuwkomers zelfredzaam maken en hun participatie aan de Vlaamse samenleving verbeteren.

Een 'netwerk hebben' is onontbeerlijk om optimaal te kunnen functioneren in de samenleving. Daarbij is het belangrijk dat dit netwerk zich niet beperkt tot de eigen (etnisch-culturele) groep. We geloven heel hard in het feit dat het hebben van een netwerk niet alleen de eigen horizons verruimt, maar tezelfdertijd ook heel sterke hefbomen oplevert ter participatie aan de samenleving.

Daarom bouwen we een vierde pijler uit binnen het inburgeringsbeleid. We bieden een traject op maat aan van 40 uur in de vorm van een buddyproject, een kennismakingsstage bij een bedrijf, vereniging, organisatie of lokaal bestuur, of vrijwilligerswerk. Talloze ervaringen binnen lokale projecten in onze steden hebben aangetoond dat dit echt werkt. Het laat toe dat de inburgeraar sociale contacten legt buiten zijn/haar directe leefomgeving en komt tot vertrouwensrelaties. Het zorgt ervoor dat de inburgeraar een informeel aanspreekpunt heeft. . Het leidt ertoe dat mensen, zowel de inburgeraar als de omgeving, inzicht verkrijgen in de leefwereld van anderen en diversiteit leren omarmen.

Ook vanuit de ontvangende samenleving leveren we hiervoor de nodige inspanningen. De lokale besturen zijn hiervan de regisseur, in overleg met de trajectbegeleider. Het aanbod is optioneel voor wie werkt, studeert of vrijwillig een inburgeringstraject volgt.

3. Strategische doelstelling 'Gelijke Kansen': We werken de maatschappelijke drempels weg die individuen weerhouden van volwaardige participatie

Als overheid hebben we een belangrijke verantwoordelijkheid in het creëren van gelijke kansen voor alle burgers opdat iedereen volwaardig en evenredig kan participeren aan de samenleving. We waarborgen de gelijkheid van rechten voor iedereen, los van afkomst, geloof, overtuiging, handicap, gender, seksuele geaardheid of leeftijd. We treden daarbij niet betuttelend op, maar met respect voor het individu en het eigen kunnen.

We hebben oog voor nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en de noden die daaruit voortvloeien (singles, nieuw samengestelde gezinnen, nieuwe samenlevingsvormen,...).

Verantwoordelijkheid nemen staat hierin centraal. Met wetten en regels alleen creëer je geen gelijke kansen en roei je vooroordelen niet uit. De overheid mag eisen dat iedereen – burgers, middenveldorganisaties, verenigingen en werkgevers – de geboden kansen grijpt en zelf mee verantwoordelijkheid draagt voor zichzelf en voor een ander. De overheid vervult hierin een voorbeeldfunctie.

De gelijkheid en individuele vrijheid op het vlak van gender en seksuele geaardheid zijn niet onderhandelbaar. We verwachten dat iedereen onze rechten, plichten en vrijheden erkent en naleeft.

Werken aan gelijke kansen is een taak van alle beleidsdomeinen. We werken samenlevingsbreed, in elk domein van het dagelijks leven. Het is een transversaal beleidsthema. Vanuit die filosofie zal de Vlaamse overheid ook bijdragen aan interfederaal actieplannen binnen dit beleidsthema.

Vlaanderen is zo divers als het aantal burgers dat onze regio telt. Mensen worden niet alleen bepaald door hun herkomst, ze dragen een gender, een seksuele identiteit, mogelijk een handicap, leeftijd, sociaal kapitaal, enzovoort. Identiteiten vormen zich rondom een samenspel van deze vele kenmerken, perspectieven en een continue stroom aan ervaringen. Het is het geheel dat ieder van ons uniek maakt.

Een beleid dat werkt op maatschappelijke participatie, heeft oog voor dit samenspel. Denk bijvoorbeeld aan de wijze waarop holebiseksualiteit en religie op spanning kunnen komen te staan, hoe handicap in verschillende culturen op verschillende manieren wordt benaderd hoe gendergelijkheid niet binnen elke religie een vanzelfsprekend principe is.

We brengen deze kruispunten in beeld en bekijken hoe we hier vanuit een integraal samenlevingsmodel een antwoord op kunnen bieden zodat iedereen zichzelf kan zijn en gelijke kansen kent in onze samenleving, zonder dat dit de rechten en vrijheden van andere burgers bedreigt. Naast deze benadering, gebaseerd op de rechten van het individu, gaan we actief op zoek naar een positieve benadering voor alle kansengroepen in onze maatschappij. We ondersteunen hen via netwerken, coaching en plaatsen rolmodellen in de aandacht zodat deze maximaal kunnen bijdragen aan het wegwerken van expliciete maar ook impliciete stereotypen en gemeenplaatsen.

OD 3.1 We bevorderen de evenwichtige participatie van mannen en vrouwen aan de verschillende domeinen van de samenleving

Vrouwen en mannen zijn volstrekt gelijkwaardig. Gendergelijkheid is dan ook een fundamenteel principe van onze samenleving. Dit neemt niet weg dat vandaag nog steeds gendermechanismen spelen die de concrete leefomstandigheden van zowel vrouwen als mannen en de keuzes die ze maken, beïnvloeden, dikwijls onbewust.

We gaan voor radicale kansgelijkheid voor vrouwen. We maken gender als ordeningsprincipe zichtbaar en streven naar evenredige participatie en vertegenwoordiging in alle maatschappelijke en politieke geledingen. We dragen deze waarden ook via het Vlaams buitenlands beleid internationaal uit: we beklemtonen daarbij in het bijzonder de nood aan onderwijs voor vrouwen, en promoten seksuele en reproductieve rechten met het oog op hun emancipatie.

Het streven naar gendergelijkheid loopt doorheen alle beleidsdomeinen. We brengen de transversale uitdagingen in kaart en pakken deze gecoördineerd aan. We gaan op zoek naar een positieve aanpak die goede voorbeelden en rolmodellen in een positief daglicht plaatsen.

OD 3.2 We bestrijden alle vormen van gendergerelateerd geweld en grensoverschrijdend gedrag

We nemen in samenwerking met de bevoegde vakministers het voortouw in de strijd tegen gendergerelateerd- en seksueel grensoverschrijdend geweld. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan kwetsbare personen en aan het voorkomen van partnergeweld, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking, waarvoor een bevoegdheidsoverschrijdende en transversale aanpak wordt uitgewerkt.

Een aantal voorbeelden van maatregelen die mijn collega's in dit kader zullen ondernemen worden:

- Welzijn: De minister bevoegd voor Welzijn bouwt een laagdrempelig aanbod uit voor slachtoffers van seksueel geweld.
- Samen met mijn collega's bevoegd voor justitie, onderwijs, welzijn, cultuur, jeugd, sport en media bevestigen we het engagement om duurzaam werk te maken van beleidsacties die zowel de fysieke, psychische als seksuele integriteit beschermen. We werken daarbij verder op basis van het actieplan integriteit en hebben aandacht voor kwaliteitsbevordering, sensibilisering, preventie en een adequaat en gepast reactiebeleid. We zorgen tevens voor een snelle operationalisering van de verruimde werking van de 'Erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik'.
- Justitie: Bijzondere aandacht wordt besteed aan het Nationaal Actieplan Gendergerelateerd geweld en aan de uitvoering van de resolutie van het Vlaams Parlement van 4 juli 2018. De Vlaamse minister bevoegd voor Justitie en Handhaving neemt verder het voortouw in de uitbouw van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld en de ontwikkeling van Family Justice Centers als netwerkorganisatie. We erkennen hierin uitdrukkelijk de rol die lokale overheden opnemen.

OD 3.3 We bestrijden de structurele barrières die het welbevinden van LGBTQI+ personen belemmeren

Vlaanderen kan een progressief parcours voorleggen op het vlak van erkenning en gelijke rechten van LGBTQI+ personen. We zagen de voorbije decennia onze openheid ten aanzien van seksuele diversiteit aanzienlijk groeien. Toch ondervinden heel wat van holebi's, transgender personen,... ook vandaag nog drempels en kunnen ze nog steeds niet geheel vrijuit gaan voor en in het leven dat ze willen leiden.

De gelijkheid en individuele vrijheid op het vlak van gender, seksuele geaardheid en levensbeschouwing zijn niet onderhandelbaar. We verwachten dat iedereen onze rechten, plichten en vrijheden erkent en naleeft.

We zetten verder in op het ondersteunen van de LGBTQI+gemeenschap waarbij we zorgen voor een sterke beleidsmatige en financiële verankering binnen het brede welzijnsbeleid. Bij deze doelgroep hebben we bijzondere aandacht voor zelfmoordpreventie, bestrijden van eenzaamheid bij oudere personen en de gelijke behandeling in onder andere welzijnsvoorzieningen, sportclubs. Ook rondom een aantal thematieken, zoals interseksualiteit of non-binariteit, exploreren we de mogelijkheden om de inclusie en het welbevinden te bevorderen.

Ook mijn collega's zullen maatregelen uitgewerken om structurele barrières die het welbevinden van LGBTQI+ personen belemmeren tegen te gaan. We denken daarbij bv. aan de maatregelen inzake suïcidepreventie, ouderenbeleidsplan, het antipestbeleid in onderwijs,...

OD 3.4 We realiseren de inclusie (volwaardige maatschappelijke participatie) van mensen met een handicap

Diversiteit verrijkt onze samenleving. Ook mensen met een handicap hebben hierin een bijzondere plek. Die moeten we erkennen. En we moeten hen de kansen bieden om volwaardig en autonoom te participeren.

Het beleidsperspectief rond handicap evolueerde de voorbije decennia al sterk, van een louter zorggerichte benadering naar één die zelfbeschikking en autonomie centraal zet. We gaan de opgeslagen weg verder in. Dit vraagt een transversale aanpak. Samen met mijn collega's ga ik op zoek naar de sleutels tot maximale inclusie en geef op die manier verder praktijk aan het VN-verdrag inzake de rechten van mensen met een handicap.

We maken maximaal gebruik van de kennis en expertise van mensen met een handicap zelf (en hun organisaties). De pilootwerking van de Vlaamse adviesraad handicap, die werd opgericht naar aanleiding van het VN-verdrag, wordt geëvalueerd. Op basis daarvan bekijken we de verdere organisatie en ondersteuning van deze adviesraad.

Ook mijn collega's werken maatregelen uit om een maximale inclusie te realiseren. We denken daarbij bv. aan:

- De invoering van persoonsvolgende financiering (PVF) heeft het mogelijk gemaakt dat meerderjarige personen met een handicap nu vrij kunnen beslissen over de inzet van hun persoonlijk budget voor de organisatie van hun zorg en ondersteuning. We remediëren de kinderziekten, voeren verbeteringen door en zoals voorzien in het Besluit van de Regering voeren we deze regeerperiode PVF specifiek voor minderjarigen in vanaf 2020. Het M-decreet vervangen we door een echt begeleidingsdecreet voor kinderen met zorgnoden én hun leerkrachten.

Daarmee geven we een pragmatische en realistische invulling aan de begeleiding van kinderen met zorgnoden: gewoon onderwijs indien mogelijk, buitengewoon onderwijs indien nodig.

OD 3.5 We maken van Vlaanderen een integraal toegankelijke regio

Een integraal toegankelijke leefomgeving is de sleutel tot een maatschappij waarin iedereen gelijke kansen heeft. We kiezen voor een inclusieve maatschappij, met oog voor de fysieke en digitale administratieve toegankelijkheid voor alle burgers en met gespecialiseerde dienstverlening op maat voor mensen met een handicap of chronische aandoening. Het gaat daarbij dus niet alleen om personen met een handicap, maar ook oudere mensen, mensen met een tijdelijke handicap of ouders met een kindwagen.

De Vlaamse overheid zet zelf de toon door vanuit de verschillende beleidsdomeinen gerichte, coherente ambities voorop te stellen en integrale toegankelijkheid, niet in het minst van personen met een handicap, als absolute kwaliteitsvoorwaarde in te schrijven binnen het beleid. Zo wordt het een automatisme binnen de werking van alle Vlaamse beleidsdomeinen. We vervullen als overheid hierbij een voorbeeldrol door onze dienstverlening, zowel fysiek als digitaal, integraal toegankelijk te maken en te ontdoen van drempels die participatie in de weg staan. Ook gemeenten stimuleren we om een integraal toegankelijkheidsbeleid te voeren.

In het streven naar een sterke coherentie tussen deze initiatieven en de bijhorende ambities die elk van de beleidsdomeinen formuleren, zien we een belangrijke rol voor Inter.

We streven naar een efficiënte en doeltreffende toegankelijkheidsregelgeving die de basistoegankelijkheid van de bebouwde omgeving verzekert. De stedenbouwverordening toegankelijkheid koppelt de bouwvergunning voor publiek toegankelijke gebouwen aan een aantal verplichtingen inzake basistoegankelijkheid. In de voorbije regeerperiode werd een evaluatie op de verordening gestart. Het rapport wordt binnenkort opgeleverd en vormt de basis voor eventuele bijsturing zodat er beter gegarandeerd kan worden dat nieuwe of verbouwde publiek toegankelijke gebouwen effectief toegankelijk zijn.

Binnen strategische doelstelling 3 van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zijn verschillende kernkwaliteiten opgenomen die mee helpen streven naar een goede inrichting van een palet aan leefomgeving. De negende kernkwaliteit – inclusief samenleven – ijvert ervoor om via inrichting iedereen in de samenleving toegang te geven tot groen, publieke ruimte en basisvoorzieningen. Inrichting draagt bij aan inclusief samenleven door de toepassing van de ruimtelijke principes die ingaan op aspecten zoals toegankelijkheid en doelgroepgeschiktheid.

Via een ambitieus vernieuwingstraject zorgen we voor een vlotte inzameling en ontsluiting van toegankelijkheidsdata. De focus op open data en de ontwikkeling van een datastandaard zullen toelaten dat andere actoren deze data vlot kunnen hergebruiken én verrijken.

Naast het regelgevende werk is het minstens zo belangrijk om te blijven inzetten op bewustwording en sensibilisering. Een sterk geloof in de principes van het Universal Design staat daarbij voorop. Belangrijke doelgroepen daarbij zijn uiteraard ontwerpers en de ontwerpers van morgen, studenten.

4. Strategische doelstelling: Het gelijkekansen-, integratie- en inburgeringsbeleid is afgestemd, onderbouwd en gedragen

OD 4.1. We optimaliseren de coördinatie over het horizontale gelijkekansen- en integratiebeleid

Werken aan een inclusieve samenleving en het creëren van gelijke kansen is een gedeelde verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering en vergt een inclusieve, horizontale aanpak. De minister van Samenleven neemt hierbij een coördinerende rol op om andere domeinen te inspireren, te ondersteunen en te stimuleren om afdoende maatregelen te nemen.

We bekijken hoe we de coördinatie over het horizontale gelijkekansen- en integratiebeleid kunnen optimaliseren om zo een efficiënt en effectief beleid te kunnen voeren. Hierbij stemmen we de aanpak van alle horizontale beleidsthema's binnen de Vlaamse Regering op elkaar af.

We kiezen daarbij voor een nieuwe, krachtigere aanpak van de transversale beleidsthema's: op initiatief van de bevoegde minister legt de Vlaamse Regering voor deze thema's een beperkt aantal prioritaire, overheidsbrede en geïntegreerde doelstellingen vast en bepaalt hierbij telkens ook welke beleidsdomeinen en ministers gevat zijn. De vakministers rapporteren vervolgens, voor zover ze gevat worden, via hun Beleids- en Begrotingstoelichting op welke manier ze uitvoering geven aan deze doelstellingen. Deze werkwijze zorgt voor meer transparantie, creëert meer mogelijkheden om dwarsverbanden te leggen tussen de verschillende transversale beleidsthema's, en vermindert de planlast zodat meer gefocust kan worden op de uitvoering van het beleid.

OD 4.2 We versterken de beleidsuitvoerende actoren in hun opdracht

Met het Agentschap Integratie en Inburgering, Atlas en In-Gent en het Huis van het Nederlands Brussel hebben we sterke partners op het vlak van integratie, inburgering en oriëntering naar taallessen Nederlands. Hiermee zijn we vandaag internationaal al een voorbeeld. Het is belangrijk dat we het Agentschap Integratie en Inburgering, Atlas en In-Gent en het Huis van het Nederlands Brussel robuust uitbouwen zodat ze optimaal kunnen inspelen op de complexe uitdagingen in onze samenleving en kunnen omgaan met wisselende migratiestromen.

Een sterk integratie- en inburgeringsbeleid wordt geschraagd door een performant Agentschap Integratie en Inburgering met een sterke focus op zijn kerntaken. Deze kerntaken worden verfijnd:

- Via een aanpassing van de regelgeving zorgen we ervoor dat juridische dienstverlening exclusief aan Vlaamse diensten en voorzieningen en Vlaamse lokale besturen wordt aangeboden. Private personen kunnen er geen beroep op doen.
- Inburgeraars kunnen tijdens hun inburgeringstraject beroep doen op de dienstverlening sociaal tolken en sociaal vertalen. De gebruikersoverheden financieren deze dienstverlening. Na deze periode dient de anderstalige zelf te betalen voor deze dienstverlening. Het project taalhulp wordt verder uitgerold.
- De lokale besturen zijn de regisseur van het lokale integratiebeleid. Het Vlaamse integratiebeleid werkt daarbij ondersteunend en op maat van de lokale besturen. Voor de overgang naar het secundaire inburgeringstraject wordt daarbij afstemming gezocht met de lokale besturen. De taken van het Agentschap Integratie en Inburgering in dit kader worden strikter afgebakend. De focus dient te liggen op tweedelijns-ondersteuning van andere overheden.

Niet-inburgeraars die hun taalniveau willen laten attesteren via een test bij het Agentschap Integratie en Inburgering, Atlas Antwerpen, In-Gent en het Huis van het Nederlands Brussel zullen een vergoeding moeten betalen.

Inter is de partner om een integraal toegankelijkheidsbeleid mee te realiseren. Op basis van de lopende evaluatie bekijken we of en hoe we de werking van Inter kunnen optimaliseren.

OD 4.3 We ondersteunen lokale besturen als regisseur omdat samenleven in diversiteit in de eerste plaats lokaal gebeurt

Samenleven in diversiteit gebeurt in de eerste plaats lokaal, in de straat, in de wijk, op school, op het werk: daar waar mensen elkaar ontmoeten en in interactie treden. Onderzoek toont ook aan dat mensen zich het meest betrokken, verbonden voelen met hun buurt, wijk, gemeente. De lokale besturen staan het dichtst bij die realiteit en hebben een sleutelrol om met die toenemende diversiteit te komen tot steden en gemeenten waar het goed samenleven is voor iedereen. Lokale besturen zijn voor de Vlaamse Regering dan ook prioritaire partners in het samenlevingsbeleid.

De lokale besturen zijn de regisseur van het lokale integratie- en gelijkheidsbeleid. Het Vlaamse integratie- en gelijkheidsbeleid werkt daarbij ondersteunend en op maat van de lokale besturen. Gemeenten zijn immers het best geplaatst om via participatie en coproductie met alle inwoners beleid te maken. Steeds meer vraagstukken vereisen samspraak en samenwerking van lokale besturen met andere overheden (multi-level governance), burgers en middenveld. De Vlaamse overheid, de agentschappen Integratie en Inburgering en Inter zullen lokale besturen ondersteunen in hun opdracht om bij te dragen tot een inclusieve samenleving.

Grotere diversiteit kan de sociale cohesie verminderen en de kans op 'ongewenste polarisatie' in de samenleving vergroten. Gemeenten, worstelen met de vraag hoe zij deze 'ongewenste' polarisatie in een vroeg stadium kunnen signaleren, voorkomen en tegengaan en verbindingen tussen burgers kunnen bevorderen. We willen dan ook meer gemeenten stimuleren in hun inclusieve samenlevingsbeleid. We gaan samen met steden en gemeenten op zoek naar goede praktijken en zorgen ervoor dat deze verder geoptimaliseerd worden en inbedding vinden bij andere geëngageerde gemeenten. We hebben ook expliciet aandacht voor het verankeren van experimentele projecten met een positieve impact op sociale cohesie en integratie.

We willen samen met lokale besturen en de ontvangende samenleving aan de slag om inburgeraars te helpen bij het uitbouwen van een netwerk en hun sociaal kapitaal. Een netwerk hebben is immers cruciaal om actief te kunnen bijdragen aan de samenleving.

Ook mijn collega's zetten in op een sterkere (regie)rol van lokale besturen. In het regeerakkoord lezen we dit onder meer lokaal sociaal beleid en algemeen welzijnswerk, uitbouw Huizen van het Kind, gezondheidspreventief beleid enz. Idem voor armoedebestrijding, waar lokale besturen geresponsabiliseerd worden in hun regiefunctie op vlak van sociale bijstand (leefloon), activering (nauwere samenwerking met VDAB) en duurzame woonoplossingen. Om tot een versterkte aanpak van kwetsbare wijken (op basis van indicatoren zoals lage werkzaamheidsgraad, slechte woonkwaliteit, lage scholingsgraad, hoge concentratie anderstaligheid, lage inkomens...) te komen, sluit de Vlaamse regering met het betrokken lokaal bestuur een wijkverbeteringscontract af. In dit wijkverbeteringscontract engageren zowel de verschillende betrokken beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid als het betrokken lokaal bestuur zich. Met een mix van kordate

en zachte maatregelen, wil de Vlaamse overheid en de betrokken gemeente de vicieuze cirkel in deze wijken doorbreken door in te zetten op o.a. wonen, onderwijs, werk.

Brussel vraagt bijzondere aandacht van de Vlaamse overheid, niet alleen omwille van zijn institutionele context, maar evenzeer omwille van de grote uitdagingen die zich stellen. We erkennen de rol van de Vlaamse Gemeenschapscommissie als regisseur van het Vlaamse integratiebeleid in Brussel en we bekijken hoe we de VGC in deze rol verder kunnen ondersteunen. De samenwerking tussen VGC, het Huis van het Nederlands Brussel en het Agentschap Integratie en Inburgering en wordt verdergezet.

De verplichte inburgering in Brussel is een feit en kan van start. Vanuit Vlaanderen is hier hard aan gewerkt met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. We vinden het belangrijk dat dit samenwerkingsakkoord nu een goede uitvoering kent en zetten volop in op de toeleiding naar de Nederlandstalige inburgeringstrajecten.

OD 4.4 We geven het beleid vorm in een sterk en daadkrachtig partnerschap met het middenveld

Een inclusieve samenleving realiseren is niet enkel de taak van de overheid alleen. Het vergt een engagement van burgers en ook het middenveld heeft hierin een belangrijke rol.

Vandaag worden verschillende gelijke kansenorganisaties gefinancierd. Zij adviseren het gelijke kansenbeleid en voeren het mee uit. We erkennen ten volle het belang van samenwerking met het middenveld. We creëren een objectief financieringskader dat gericht is op de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse overheid. Hierbij streven we naar een duidelijke taakafbakening, efficiënte organisatievormen en minder versnippering. Wat beleidsparticipatie betreft, zetten we volop in op de integratie van kansengroepen in de reguliere overlegorganen, zodat er meer aandacht is voor thema's als gender, seksuele diversiteit en handicap.

De erkenning van de huidige participatieorganisatie voor personen van buitenlandse herkomst loopt af in 2020. De Vlaamse overheid sluit een samenwerkingsovereenkomst met duidelijke doelstellingen af met een participatieorganisatie die expertise bundelt m.b.t. inclusie van mensen met een buitenlandse herkomst. Deze netwerkorganisatie adviseert overheid, bedrijven en middenveld.

OD 4.5 We werken aan een wetenschappelijk onderbouwd beleid

Voor veel mensen ziet de toekomst er onzeker uit: immigratie, pensioenen, technologische innovaties, klimaatwijziging,... We hebben nood aan een doordacht en wetenschappelijk onderbouwd beleid dat vandaag een antwoord biedt op de trends en onzekerheden van morgen.

De Vlaamse overheid zal doelgericht investeren in de jaarlijkse monitoring van inburgering en integratie (socio-economische situatie) via het Netwerk Statistiek Vlaanderen, en dit tot op het lokale niveau. Hierbij brengen we o.a. het bereikte niveau van de Nederlandse taal in kaart, de werkzaamheidsgraad, de woonsituatie, etc. in kaart.

In het kader van de nieuwe survey 'Samenleven in diversiteit' of de tweede editie van de gemeente- en stadsmonitor bieden we aan lokale besturen de mogelijkheid om specifieke bevestigingen te laten organiseren bij hun inwoners over 'actief en gedeeld burgerschap'. De resultaten van deze bevestigingen vormen een aanvulling op de administratieve data die nu reeds zijn opgenomen in de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor.

Ook de maatschappelijke participatie van mannen en vrouwen en van mensen met een handicap blijven we actief monitoren. Waar nodig onderbouwen we het beleid met meer kwalitatieve studies en analyse die drempels en beleidsnoden blootleggen.

4.6 OD We werken actief mee op internationaal niveau en leren van buitenlandse goede praktijken

De Vlaamse Regering zal voluit investeren in een ambitieus, impactsvol en coherent internationaal Vlaams beleid om de belangen, de welvaart en het welzijn van de Vlaamse burgers te behartigen. Het Vlaams internationaal beleid is het logische en levensnoodzakelijke verlengstuk van het eigen Vlaams beleid. Indien relevant is er ook afstemming met processen uit de andere Belgische regio's en het federale niveau.

Vlaanderen functioneert binnen de internationale rechtsorde en moet die waar mogelijk actief en positief beïnvloeden. Als Vlaanderen haar rechtmatige belangen wil beschermen en bevorderen, dan moet zij plaats durven nemen in de 'cockpit' als er belangrijke beslissingen op internationaal vlak worden genomen. Samenwerking, onder meer met strategische internationale partners, is in deze essentieel om de Vlaamse doelstellingen te halen.

Om het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid nog efficiënter en doelgerichter te maken is het belangrijk lessen te trekken uit internationale voorbeelden. Ervaring van andere landen leveren relevante inspiratie voor het oplossen van uitdagingen waarmee ook Vlaanderen wordt geconfronteerd. Tegelijkertijd stellen we vast dat Vlaanderen zich internationaal te bescheiden opstelt. Vlaanderen wordt door vooraanstaande internationale actoren aanzien als één van de regio's met het meest uitgewerkte inburgerings- en integratiebeleid. Daarom zal Vlaanderen ook actief haar expertise promoten.

We zetten in op een actief en efficiënt bilateraal en multilateraal beleid, een doelgerichte inzet met betrekking tot de mondiale uitdagingen, een sterke en coherente profilering van Vlaanderen in het buitenland en de principiële verdediging van de waarden vervat in de Universele en Europese verdragen inzake mensenrechten, waarbij het Vlaams Parlement actief wordt betrokken.

V. LIJST MET AFKORTINGEN

BSO: beroepssecundair onderwijs
EAK: Enquête naar de Arbeidskrachten
EU: Europese Unie
ICCS: International Civic and Citizenship Education Study
LGBTQI+: lesbisch, gay, biseksueel, transgender, queer, intersekse
MO: maatschappelijke oriëntatie
NT2: Nederlands als tweede taal
OD: operationele doelstelling
OKAN: Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers
PISA: Programme for International Student Assessment
PVF: persoonsvolgende financiering
SCV: survey Sociaal-culturele Verschuivingen
SD: strategische doelstelling
SID: Samenleven In Diversiteit
TSO: technisch secundair onderwijs
VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VGC: Vlaamse Gemeenschapscommissie
VN: Verenigde Naties
VRIND: Monitor Vlaamse Regionale Indicatoren

VI. REGELGEVINGSAGENDA**1. Nieuwe en belangrijke wijzigingen van Vlaamse decreten ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord*****Integratie & Inburgering*****Decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, gewijzigd bij de decreten van 29 mei 2015 en 3 juli 2015**

Omschrijving: Het integratie- en inburgeringsdecreet van 7 juni 2013 wordt gewijzigd ter uitvoering van het regeerakkoord. De nieuwe bepalingen in het decreet zullen de juridische basis leggen voor het vernieuwde integratie- en inburgeringsbeleid. De belangrijkste wijzigingen betreffen de invoering van de gestandaardiseerde toetsen, de financiële vergoeding, doelgroepwijziging en het gewijzigde vormingsprogramma in het kader van het inburgeringstraject. In 2020 wordt een ontwerp van decreet voor principiële goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Gelijke Kansen**Decreet ter oprichting van een nieuw gelijkekansencentrum in Vlaanderen**

Omschrijving: Dit decreet zal de juridische basis vormen van het nieuwe gelijkekansencentrum in Vlaanderen. Dit oprichtingsdecreet zal de missie en taken van de nieuwe instelling uiteenzetten. Verder zullen ook het bestuur, de werking en de financiering van deze nieuwe instelling moeten bepaald worden in het oprichtingsdecreet.

2. Decreetsevaluaties ter uitvoering van het Vlaams regeerakkoord***Lopende evaluaties: Gelijke Kansen*****Decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid**

Omschrijving: De evaluatie van het hoofdstuk houdende het verbod op discriminatie in het gelijkekansendecreet werd gestart in 2019 en loopt af in juni 2020. De centrale onderzoeksvraag van de evaluatie is of het huidige decreet een afdoend kader biedt voor een doeltreffend anti-discriminatiebeleid. De uitkomst van deze evaluatie kan wijzigingen vragen in het gelijkekansendecreet.

Decreet van 28 maart 2014 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Toegankelijk Vlaanderen in de vorm van een private stichting

Omschrijving: Deze evaluatie gaat na of en hoe de werking van Inter kan geoptimaliseerd worden. Afhankelijk van deze evaluatie en de beleidskeuzes die gemaakt worden zal dit oprichtingsdecreet moeten gewijzigd worden.

Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid

Omschrijving: Er wordt geëvalueerd in hoeverre de verordening effectief impact heeft op het realiseren van basistoegankelijkheid in publieke ruimte en welke factoren dit beïnvloeden. Afhankelijk van de aanbevelingen en beleidskeuzes die hierop worden gemaakt, dienen wijzigingen zich aan.

Geplande evaluaties: Integratie & Inburgering**Decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, gewijzigd bij de decreten van 29 mei 2015 en 3 juli 2015**

Omschrijving: Artikel 51 van het integratie- en inburgeringsdecreet bepaalt dat "Uiterlijk drie jaar na de inwerkingtreding van dit decreet, en vervolgens om de drie jaar, evalueert

de Vlaamse Regering de uitvoering van het Vlaamse integratiebeleid en legt ze de evaluatie voor aan het Vlaams Parlement.” Afgelopen jaren is er ingezet op de uitbouw van een evaluatiekader. In deze regeerperiode zal er een effectieve evaluatie van het integratie-en inburgeringsdecreet uitgevoerd worden.